

ЧЕТИРИДЕСЕТ И ОСМО ЗАСЕДАНИЕ

София, сряда, 24 октомври 1990 г.

(Начало 15,20 ч.)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ (*Звни*): Уважаеми госпожи и господа народни представители! В залата, така както ми е представена бележката, присъствуват 320 души, отсъствуват 80, така че има кворум и можем да започнем днешното заседание на Великото Народно събрание. Раздаден ви е проектът за дневен ред на днешното заседание. Искам да направя една бележка по точка 3 от дневния ред - Избор на главен прокурор, председател, заместник-председатели и членове на Върховния съд. Ще ви моля да гласуваме тази точка да остане в дневния ред, но ако евентуално междувременно не получим необходимите кратки справки за всеки един от кандидатите за съответните постове, ще се наложи точката да се обсъжда утре. Разбира се, тя засега остава в нашия дневен ред.

Има ли някакви други предложения във връзка с дневния ред на Великото Народно събрание? Има думата г-н Петър Берон.

ПЕТЪР БЕРОН: Уважаеми господин председателствуваш, уважаеми колеги! Ние прекъснахме заседанието в петък, за да си изясним някои основни въпроси, които спъваха нашата работа. Някои от тези въпроси се отнасяха до неща, които привидно нямат голямо значение, но всъщност те са принципиални въпроси и си струваше заради тях да се прекъсне заседанието на Великото Народно събрание.

Първият въпрос беше въпросът за деполитизацията на Министерство на външните работи. След дълги разговори се видя, че има разбиране, че Министерство на външните работи наистина трябва да се деполитизира. Проявявайки конструктивност, каквато е присъща на Съюза на демократичните сили (*оживление в залата*), ние смятаме, че при така проявеното разбиране ще можем да се върнем към разискване на закона.

По въпроса за Персийския залив, за изпращане на наш контингент - вторият въпрос, който пренятствуваше нашата работа - там също се постигна известно разбиране, но този въпрос също не е предмет на днешния дневен ред.

Третият голям въпрос, който трябваше да стане обект на обсъждане, е въпросът за правителствената програма. Тук естествено ще се направят множество изказвания, където отделните депутати ще изразят своето отношение към отделни аспекти на програмата. Има обаче един важен въпрос, който стои в основата на нашето отношение към по-нататъшното разглеждане на тази прог-

рама и на дейността ни за в бъдеще - това са нашите политически искания, които бяха изразени както във вестниците през последно време, така и по други начини. Тези искания ние ще формулираме в специална декларация, те се отнасят за отговорностите за сегашната криза, отнася се за имуществото на партиите и по-специално за имуществото на Българската социалистическа партия и за други някои неща, които ще имате удоволствието да чуете в най-скоро време.

Така че с тази предварителна уговорка смятам, че ние можем да пристъпим към разглеждане на нашия дневен ред. Конкретно по дневния ред смятам, че ние нямаме готовност да разглеждаме днес точката за Върховния съд и за главния прокурор, тъй като не сме постигнали окончателно съгласие по тази точка. Що се отнася до започването на дебатите по програмата, ние мислим, че те едва ли ще могат да започнат днес, но могат да останат в дневния ред с оглед утре след прочитането на нашата съответна декларация да започнат дебатите по този важен въпрос. Благодаря ви за вниманието (*ръкопляскания*).

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Има думата господин Неврокопски.

КРУМ НЕВРОКОПСКИ: Уважаеми господин председателстващ, уважаеми господа народни представители! Вие си спомняте, че пак по същия начин беше включен в дневния ред въпросът за избиране на главен прокурор на републиката и председател на Върховния съд, както и подмяна на част от състава на Върховния съд. Тогава с голяма мъка, а някои с присмех, се съгласихме в името на доброто и на добрия тон, с който трябва да се бори във Великото Народно събрание, сега пък председателството... (аз правя упрек към вас, господа ръководители на председателството), пак без да е бил предмет на внимание, без да е разговаряно по този въпрос (още повече, че представителите на Българската социалистическа партия направиха промяна и други лица участвуват по въпроса за съставите на тези институции и не е обсъждан този въпрос) затова ви моля, поддържам председателя Берон, протестирам за начина, по който представя работите председателстващият: днес, пък за утре. Моля да не гласувате тази точка в дневния ред, да бъде изключена от дневния ред, и когато сме готови, тогава да бъде предложена. Смятам, че това и вие ще споделите. Става дума за една институция, каквато е Върховният съд на републиката, става дума за главен прокурор на републиката, няма да ви убеждавам колко голямо значение ние, пък и вие, предполагам, отдавате на една смяна на тези лица. Вие знаете за какви лица става дума, особено за ръководството на Върховния съд, лица, които са свързани или поведението им е било такова, че са изпълнявали директивите на определени лица. Затова ви моля, за да не се пов-

таря и друг път, господин председателстващ, аз моля Контактната група, когато е готова и ви уведоми, че имаме готово предложение, тогава да се включи в дневния ред такава точка. Моля да не бъде включена.

Има неща, които каза председателят на СДС, ние бихме могли да допълним и още нещо, но аз взех думата само по този въпрос, затова не си позволявам да ги кажа, макар че има неща, които могат да се кажат. Вие пак се смее-те... (*Смях и ожилнение в залата*) Който се смее последен, най-добре се смее. (*Смях, ръкопляскания в залата от страна на БСП и центъра*) Ние трябва да обясним на хората защо сме в Народното събрание сега и защо излязохме, но няма да взимам думата по този въпрос.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Имахте думата по дневния ред, а не по същество. Искам да обърна внимание на господин Неврокопски, че ако Бюрото е включило тази точка в дневния ред, то го е направило именно поради това, че е било докладвано от Контактната група за готовност да се обсъжда този въпрос. Това не е самостоятелно и самоволно решение на Бюрото, но аз смятам, че господин Неврокопски има право като настоява тази точка да се гласува отделно, тъй като действително ние все още не разполагаме с необходимите кратки данни за всеки един от господата, които ще избираме, така че ще може тази точка да я гласуваме отделно - дали да остане днес в дневния ред, или не.

Думата има господин Александър Лилев.

АЛЕКСАНДЪР ЛИЛОВ: Уважаеми господин председателстващ, уважаеми дами и господа народни представители! Парламентариата група на нашата партия със задоволство приема възобновяването на работата на нашия парламент. Що се отнася до днешния ред, ние го приемаме така, както го предложих Бюрото на Народното събрание. Изминалите три дена на активна дискусия и диалог между парламентарните групи показаха, че чрез отговорен и конструктивен диалог могат да се намерят взаимноизгодни за парламентарните групи, приемливи и необходими за нашата държава решения и на най-трудните въпроси, пред които ние сме изправени като парламент и България като държава.

Ето защо нашата група и напред ще се стреми да следва линията на политически диалог с другите политически сили. Колегата господин Берон направи предложение утре да започне обсъждането на програмата на правителството. Нашата парламентарна група е готова да започне дискусията по програмата на правителството, за която така много и активно настояваше групата на СДС още днес, но ние сме готови да уважим съображенията, които изнесе тук д-р Берон и сме съгласни дискусията да започне утре. Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Моля все пак представител на Контактната група, която обсъждаше кандидатурите за Върховния съд и за главен прокурор на републиката да вземе думата, за да не поставяме на гласуване т.3, ако действително Контактната група потвърди, че няма готовност да разглеждаме този въпрос.

Има думата господин Александър Томов.

АЛЕКСАНДЪР ТОМОВ: Уважаеми господин председателю, уважаеми дами и господа народни представители! Използвайки поканата към мен да взема отношение по повдигнатия въпрос ще кажа някои по-общи неща, свързани с развитието на конфликта през тези дни. Да, наистина в нашето Народно събрание не един и два пъти стават конфликти. Това, може би в голяма степен, е естествено за един раждащ се демократичен парламент.

Заедно с това през тези дни в серия интервюта в печата и по различни поводи причината за сега съществуващия и станал конфликт в Народното събрание, напускане на залата от страна на представителите на СДС, беше обявена точно, цитирам "общиционистката политика на БСП по отношение на Закона за деполитизация". Искам накратко да кажа по този въпрос.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Господин Томов, ако обичате по въпроса.

АЛЕКСАНДЪР ТОМОВ: Искам само да кажа, че това не отговаря на истината.

По въпроса за предложението за Върховен съд и главен прокурор. Искам да ви информирам, уважаеми дами и господа народни представители, че в продължение на много дни ние обсъждаме този въпрос, но вече два пъти в присъствието на упълномощените от Съюза на демократичните сили господин Димитър Луджев и господин Георги Марков ние уточнихме всички имена до последното. От своя страна информирахме нашата парламентарна група и проведохме съответното гласуване. Миналия път разбрахме, че господин Неврокопски, това беше в четвъртък или петък, има собствено виждане, което вероятно е виждане и на определени групи и партии в Съюза на демократичните сили.

Искам съвсем отговорно да заявя, че преди да внесем в Бюрото на Великото Народно събрание съответния списък с кандидатури ние имяхме конкретно установените имена и точно определен лист от кандидатури, които да ви предложим. Ето защо аз считам, че обвиненията към Бюрото на Великото Народно събрание са несъстоятелни и моля Контактната група на СДС да изясни още веднъж своята позиция по въпроса.

Благодаря на всички.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Представител на Контактната група на Съюза на демократичните сили ще вземе ли отношение? Господин Първанов, ако обичате.

Аз все пак ви моля да не драматизираме един въпрос, който е чисто технически и може да се обсъди и утре. Да проявим конструктивност и добра воля.

ИВАН ПЪРВАНОВ: Госпожи и господа народни представители! Не съм член на Контактната група, но мисля, че около проблема за Върховния съд така, както е предложен за разрешаване, не ще постигнем крайната цел. Тук не се поставя въпросът за подмяна на съдебните заседатели при Върховния съд. Един пример е достатъчен, за да ви убеди, че наистина е необходимо да се подменят и там някои от съдебните заседатели. Може би не е далеч денят, в който Тодор Живков ще бъде изправен на съд пред Върховния съд и ще бъде съден от състав на Върховния съд от трима съдии и четирима съдебни заседатели. Тези четири съдебни заседатели ще бъдат същите, които са били предложени, ако не от него, от съответния орган на бившата комунистическа партия. Така че, по необходимост, се налага да се разгледа и въпросът за съдебните заседатели, за да може целокупно да се разреши проблемът за Върховния съд. Иначе, по отношение на Главната прокуратура, няма проблеми, но тук ви обръщам внимание, че трябва да се реши и този въпрос. Именно за това предлагам дотогава, докато Контактната група не бъде готова и по отношение на съдебните заседатели, да се снесе от дневния ред въпросът въобще за Върховния съд.

Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Има думата колегата Ахрянов.

АНГЕЛ АХРЯНОВ: Уважаемо председателство, уважаеми госпожи и господа народни представители! Сигурно това, което ще кажа, на фона на напрежението, което се създаде на политическата ситуация, за някого може да прозвучи неубедително, но има и въпроси, които не търпят отлагане. Става дума за следното нещо. Убеден съм, че това, което ще кажа, ако не го предотвратим, може да доведе до загуби и на човешки живот. Става дума за следното. Снощи беше спрял токът в района на ул. "Г.С.Раковски" в момент, когато театралните зали бяха пълни. В залата на Сатиричния театър е имало 600 човека, а в "Сълза и смях" 500. Палили са се кибритени клечки, запалки и пр. При една паника можете да си представите какво може да се случи. Моля в края на дневния ред да се занимаем с този въпрос. *(Оживление в залата)*

Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Колега Ахрянов, смятам, че това не е проблем, който би трябвало да влезе като точка в дневния ред на Великото Народно събрание.

Има думата господин Стефан Савов.

СТЕФАН САВОВ: Нямам намерение да променям дневния ред. По принцип искам да поставя един въпрос. Тук ни е предоставено едно проекторешение за радиото и телевизията, което ние трябва да превърнем в решение. В него има много общи думи, но има и много важни неща. Знаем с какво голямо значение са радиото и телевизията. Правилно ли е пет минути преди заседанието да ни се дава един такъв важен документ, който ние изобщо не можем да проучим. Ще трябва само на доверие към нашите двама съпредседатели, на които нито за момент не смятам, че можем да им откажем нашето доверие... Не е правилна процедурата. Този начин не бива да се повтаря. Не зная кога ще можем да проучим. Тук всяка дума тежи. Още повече, че и радиото, и телевизията са под контрола на Великото Народно събрание.

Благодаря за вниманието.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Господин Савов, искам да дам обяснение по този повод. Това решение на Комисията за телевизия и радио, което е представено на вниманието на народните представители, беше готово и размножено още в петък. Разбира се, днес то е поставено на внимание-то ви, но искам да ви кажа, че няма да става въпрос за обсъждане работата на радиото и телевизията. Това е предложение за решение на комисията за основните положения за временния статут на радиото и телевизията. След като приемем това решение комисията ще има възможност да разгледа работата на радиото и телевизията, да излезе с информация пред Великото Народно събрание за ново ръководство, за работата на тези институции и след това ще се състои дискусия, за която Вие говорите. Това е решение, което ще даде юридическо право на комисията да предлага база за разискване.

Тъй като в петък народните представители не бяха в Народното събрание, те не можеха да получат този документ, който както повтарям още веднъж, беше готов още в петък.

Има думата Григор Шишков.

ГРИГОР ШИШКОВ: Уважаеми колеги! Аз искам да направя едно предварително предложение към точката за Върховния съд и Прокуратурата. Искам да предложа на всички вас, че без биографии на тези кандидати и без професионалния им път ние не бива да гласуваме за новия Върховен съд и главен прокурор на републиката. Така наносоки имена, посочени на всички нас, лично аз заявявам, че няма да гласувам! Благодаря ви.

(Откъслечни ръкопляскания)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Колега Шишков, може би Вие не сте ме чули в началото - това бяха точно моите думи, че ние ще обсъждаме този въпрос само при положение, че народните представители получат някаква информация за хората, които ще бъдат обсъждани и избирани, подробна информация!

Има думата колегата Спасов. И ще ви моля все пак да се насочваме към приемане на дневния ред, който е твърде важен.

ГЕОРГИ СПАСОВ: Уважаеми г-н председателстващ, уважаеми народни представители! Искам да ви припомня, че на третото пленарно заседание на Великото Народно събрание предложих един проект за клетвена декларация, който потъна неизвестно къде. Тази клетвена декларация, чрез нея ние трябваше да засвидетелствуваме, че не сме участвували в престъпления, че не сме се облагодетелствували лично по времето на тоталитарния режим и сме живели, ако не по-добре, то поне един честен и достоен живот. Аз не знам защо тази декларация пропадна, но предлагам, тъй като днес отпадат две големи точки от дневния ред, тя да влезе за обсъждане. Тя е твърде кратка, с едно прочитане по-бавно нейните основни положения могат да бъдат записани и евентуално да бъде обсъдена. Благодаря за вниманието.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Благодаря. Аз не зная къде е това Ваше предложение, г-н Спасов, и тъй като Вие... Мисля, че всички ще се съгласим, че има важно значение, може би ще бъде по-добре да се намери Вашето предложение и да се включи като точка в дневния ред за утре или за друг ден. Може би г-н Ганев ще даде някакво пояснение.

ГИНЬО ГАНЕВ: Точно е съобщението на г-н Спасов - неговата декларация беше направена устно и дадена писмено на третото заседание. Тя беше предшествувана от една декларация друга, на друг народен представител - това е декларацията, предложена от г-н Стефан Продев. И двете декларации са предадени своевременно на Комисията по парламентарна етика и наистина трябва да се попита това ръководство на тази комисия, след като му се напомня това неведнъж, защо не представи тук и декларациите заедно със своето отношение да бъдат в дневния ред! Това е пътят. Трябва да задължим сега тази парламентарна комисия да изрази писмено становището си, да представи двата първоначални текста и ние ще ги размножим и без отлагане това да стане точка на един дневен ред още в тази седмица. Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Благодаря Ви, г-н Ганев. Да, заповядайте.

РУМЕН ДАНОВ (*От залата*): Едно обяснение на Комисията по досиетата.

ДИМИТЪР КУМАНОВ: Уважаемо председателство, уважаеми народни представители! Имам предложение относно т.3-а от днешния дневен ред, която по същество се отлага и за която трябва да получим някакви конкретни биографични и професионални сведения за кандидатите за главен прокурор, председател, заместник-председатели и членове на Върховния съд, след даването на тази справка да ни бъдат предоставени няколко дни, за да можем ние по канали на общественото мнение да получим и други данни, сведения и общественото мнение за разлика и в противовес на стандартните служби по личен състав, които съставят техните досиета. Това е моето мнение.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Да, да, благодаря Ви. Благодаря. При това положение, колеги, предлагам предложението за дневен ред, което е представено, без точка 3-а, тъй като представителите на контактните групи и изказалите се народни представители се съгласиха с предложението тя да отпадне от днешния дневен ред, да приемем т.1-а, 2-а, 4-а и 5-а с уговорката, че разискванията по т.5-а ще започнат утре.

При това положение, който е съгласен с така формулирания дневен ред за днешното заседание, моля да гласува! Благодаря. Против? Двама "против" виждам. Въздържали се? Трима "въздържали се". Благодаря. Дневният ред се приема.

Искам да ви уведомя, че във връзка с т.1-а е допусната една малка техническа неточност в текста и се наложи той отново да бъде преписан и размножен и тъй като виждам, че още не е раздален на народните представители, то предлагам да преминем към т.2-а от дневния ред: Проекторешение за основните положения за временния статут на Българската телевизия и Българското радио. По тази точка давам думата на един от съпредседателите на Комисията за телевизия и радио, която комисия е изготвила и съответния проект за решение на Великото Народно събрание. Да, колегата Папазов има думата.

БОЯН ПАПАЗОВ: Уважаемо председателство, дами и господа народни представители! В момента в залата отсъства г-н Кръстьо Горанов, който би могъл по-добре от мен да представи това решение, тъй като той взе участие в последното обсъждане, но аз го представям на вашето внимание, обръщайки внимание върху последния абзац, че настоящото решение остава в сила до приемането от Великото Народно събрание на закон за Българската телевизия и Българското радио.

На нашата комисия, която е различна от всички останали и би трябвало да изпълнява функции доста несвойствени за едно Народно събрание, това реше-

ние е необходимо, за да можем по някакъв начин да започнем работа. По същество тези всички месеци ние не сме могли да работим. Текстът е ясен, колегите, които го изработиха, ни представиха един текст, който е приет въз основа на пълно съгласие. Искам да кажа само едно нещо, което не присъства и което аз ще поставя утре в нашата комисия, и то е следното: предстои приемането на важни закони от Народното събрание. Ако ние не се споразумеем тук дебатите и приемането на самите закони да бъдат предавани директно, ние няма да използваме телевизията като възможност за политическа, буквално казано, просвета на нашия народ. Много е важно приемането на тези закони да получи чрез тях всенародна подкрепа. Нека не се отказваме от възможността, която телевизията ни е дала. Благодаря за вниманието.

(Ръкопляскания)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Благодаря. Има ли народни представители, които искат да вземат думата по предложеното решение? Да, заповядайте, Митрополит Панкратий.

МИТРОПОЛИТ ПАНКРАТИЙ: Уважаеми господин председател, уважаеми госпожи и господа народни представители! Пред мен е проекторешението за основните положения на временния статут на Българската телевизия и на Българското радио. Убеден съм, че няма нито един народен представител, който да не оценява високо обществената и възпитателната роля на Българската телевизия и на Българското радио в нашето общество. Аз по принцип съм удовлетворен от проекта, който ни е предоставен, за да бъде предмет на решение за основните положения на временния статут. Но позволявам си да предложа на вашето внимание две малки допълнения на абзац 4 от проекторешението.

Там е казано: "На основата на изискванията на Конституцията двата института служат за укрепване на националното разбирателство, за демократизирането на обществото, за утвърждаване на основните национални и общочовешки ценности, съдействуват за хуманистичното и патриотичното възпитание на младежта и децата, уважават човешкото достойнство, моралните, мирогледни и религиозни убеждения и пр."

Моето предложение е по този абзац, там, където се говори "за основните национални и общочовешки ценности" да се добави "в нашето общество". Именно за утвърждаване на основните национални и общочовешки ценности - къде? - В нашето общество.

И по-нататък вървят - "съдействуват за хуманистичното и патриотично възпитание..." Моля преди думата "младежта и децата" да се добави думата "семеиството", защото семейството е основната клетка на нашето общество. И

именно в семейството се възпитават младежта и децата. Ако нашето семейство не е възпитано в здравите патриотични традиции на нашата нация, то каквото и да предложи нашето радио и нашата телевизия, то семейството ще разруши онова, което гради телевизията и радиото.

Затова аз предлагам да се добави и думичката "семейството" и тогава "младежта и децата".

Благодаря за вниманието.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩИ ИВАН ГЛУШКОВ: Аз благодаря на Митрополит Панкратий. Считаю, че неговите допълнения са съвсем валидни.

Има думата г-н Гиньо Ганев.

ГИНЬО ГАНЕВ: Господа, това решение сякаш чакахме отдавна всички и още повече резултатите от неговата работа. И колкото и да бързае аз се смущавам от едно положение на този проект. То е на стр.3 и чета неговото съдържание: "Председателите на Българската телевизия и Българското радио се избират и освобождават от Великото Народно събрание по предложение на комисията. Те не могат да заемат ръководни постове в политически партии и движения." Това второто изречение е много точно. Обаче ние сме изправени пред нашата Конституция. Чл.92, т.5, (разгърнете я, тези, които я имат) "По предложение на председателя на Министерския съвет, Председателят на Републиката назначава и освобождава ръководителите на ведомства без ранг на министърствата".

Телевизията и радиото са тъкмо такива ведомства. Конституцията си служи с поятието "министерства и други ведомства", няма спор, че в този кадър терминологичен стоят и радиото, и телевизията. Лично аз съм дълбоко убеден политически, граждански, че при днешните условия много е добре тъкмо Великото Народно събрание да се произнася персонално по ръководителите на тези ведомства, но мисля, че днес, сега, в тази минута, ще бъде едно насилие върху Конституцията с едно решение на парламента ние да я дерогирате.

Господин Джеров, това решение минало ли е през Законодателната комисия. Той мълчи. Няма го.

ОБАЖДАТ СЕ: Не.

ГИНЬО ГАНЕВ: Вероятно не. Молбата ми е, господин председател, ако тези мои съображения се считат за точни, това да мине през Законодателната комисия. Решението да придобие един законосъобразен вид и може би тогава в тази му част то няма да се нарича и решение, и да го гласуваме.

Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩИ ИВАН ГЛУШКОВ: Преди да дам думата на Снежана Ботущарова, искам все пак в допълнение на това, което каза г-н Га-

нев, да заявя, че и досега имаше противоречия с Конституцията, защото в досегашния текст се казваше, че Народното събрание назначава председателя на Комитета по телевизия и радио по предложение на Министерския съвет.

Така че аз се учудвам защо този текст, който беше залегнал в решенията на "крылатата маса" не е бил взет предвид при изменението на Конституцията от миналото Народно събрание.

ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Глушков, Вие сте прав, тук не става дума за Народното събрание, Конституцията прави това като прерогатив на президента, и това е тъкмо противоречието.

СНЕЖАНА БОТУШАРОВА: Уважаеми колеги народни представители! Поисках думата, за да подкрепя по принципи предложението на г-н Ганев, още повече, че подробно това становище бе аргументирано в Комисията по телевизията и радиото, която внесе това решение.

Също така считам, че е правилно Законодателната комисия, а също и Комисията за изготвяне на Конституцията, или условно Конституционната, която в момента разглежда всички законопроекта за изменение на Конституцията, да се произнесат, тъй като в това решение има текстове, които следва да се приведат или в съответствие с Конституцията, или да се предвиди текст за изменение в Конституцията.

И също някои други разпоредби на този проект за решение може би представляват интерес и за други комисии, тези, които са свързани, да кажем, с работата на личностите, правата, свободите на гражданите.

Затова подкрепям предложението в най-кратък срок да се произнесат и другите комисии и може би след това и решението ще приеме статут или предложението не само на решение на тази комисия, но и на цялото Велико Народно събрание.

Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Има думата народният представител Валери Петров.

ВАЛЕРИ ПЕТРОВ: Уважаемо председателство, уважаеми народни представители! Ще кажа само няколко думи. Общо взето, трябва да кажа, без да мога да влизам в подробности от юридически характер, аз одобрявам този документ, който ни се представя. Струва ми се, че е написан умно и внимателно, че съответствува на важността на проблема, който представят тези две институции пред нас сега.

Върху фона на това одобрение имам само една-две забележки. Струва ми се, че като че ли в документа не се има в достатъчна степен предвид ролята на радиото и телевизията за внедряване на култура и научни знания, естетическо

възпитание, ако щете, и т.н. Наистина на тема култура и по-скоро думата култура се споменава на няколко места. На втора страница в първия пасаж се говори за политически, научни и художествени възгледи. Но това е казано във връзка с това, че трябва да се отразява многообразието на тези възгледи. Разбирате ли, това е някак си по втора линия, така да се каже.

По-надолу също се казва, че трябва да се защитават националните традиции и култура. Но тук пък е казано "по линията на националното". А като обща функция на радиото и телевизията този пункт не е достатъчно засегнат.

Затова аз ви предлагам едно малко допълнение, което може да бъде тако-ва или друго, но принципът да е този. На третия нов ред, където се казва "на основата на изискванията на Конституцията двата института служат за укрепване на националното разбирателство, за демократизиране на обществото, за утвърждаване на основните национални и общочовешки ценности", да се прибави и още нещо, като: "за внедряване на културни ценности и за разпространяване на научни знания". И по-нататък да продължи, че съдействуват за хуманистичното и т.н. възпитание.

Това е главното нещо, което бих искал да ви кажа.

Струва ми се, че малка редакционна поправка би могъл да претърпи и последният пасаж на стр. 2-а, където се говори за това, че засегнатите организации и пр. могат да поискат излъчване на опровержение. Струва ми се, че в случая думата "опровержение" би могла да се замени с думата "възражение", която е по-широка. Защото на една констатация, излъчена по радиото, човек може да отговори с опровержение, но може да отговори с уточняване, с оправдание и т.н. Този пасаж не само по тази линия, а и по-нататък, където се говори за съветите, търпи съвсем малки уточнявания почти от стилистичен характер.

Това е всичко. Благодаря ви за търпението.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Тъй като пред мен вече се оформи един доста дълъг списък от желасци да се изкажат, много моля колегите да правят конкретни предложения. Що се отнася до стилни неточности или до изглаждане, нека да бъдат направени писмено, още повече, че по всичко личи, че това решение ще бъде върнато, първо, в самата комисия, за да го доогледа, а след това ще бъде предадено и на други комисии за обсъждане.

Има думата г-н Петко Симеонов.

ПЕТКО СИМЕОНОВ: Уважаеми колеги! Аз съм член на тази комисия, участвувал съм в обсъждането на решението. И макар то да не е свършено, смятам, че е напълно приемливо. Има места, към които бихме могли да отпразним много пожелания, но аз сега взех думата във връзка с едно писмо, което днес беше получено в Съюза на демократичните сили, с което се иска СДС

да плати 90 хиляди лева за предизборното студио по Българска телевизия. Преди това имавме едно писмо от Българско радио за 20 или 30 хиляди лева, не си спомням точно сумата. Ние тези пари ги нямаме. Просто нямаме пари. (*оживление*) разбирам вашето учудване, но ги нямаме.

В момента, така както е член 49 от Закона за избиране на Велико Народно събрание, в алинея 1 се казва, че всички кандидати и партии имат еднакъв достъп до средствата за масово осведомяване. Обаче ал.2 гласи, че всяка друга предизборна агитация и реклама за партия или отделен кандидат чрез радиото и телевизията се заплаща по установения ред. В момента само Българската социалистическа партия, не зная възможностите на Българския земеделски народен съюз, има възможност да плати такива услуги в радиото и телевизията, ако стриктно се придържаме към този закон. Останалите политически партии нямат възможност да плащат на радиото и телевизията за своята предизборна реклама.

За това аз предлагам, тъй като се разбра, че ще бъде върнато решението в Законодателната комисия, да се разглежда и чл.49 от Закона за избиране на Велико Народно събрание, ал.2, където да отпадне това задължение за заплащане на предизборното студио. И в тази връзка правя предложение на стр.4-а във втория абзац накрая да се прибавят думите "и са безплатни". Става така: "По време на предизборни кампании следва специален режим за достъп до Българската телевизия и Българското радио на различни политически партии и организации. Продължителността, принципите и условията на този режим са точно определени в Закона за изборите и са безплатни."

Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Аз се присъединявам към предложението на г-н Симеонов, тъй като и Българският земеделски народен съюз не разполага с възможности да плати такава сума. (*Частични ръкопляскания*)

Давам думата на г-жа Леа Коен.

ЛЕА КОЕН: Уважаеми г-н председателствуваш, уважаеми дами и господа! Тези, които участвахме в съставянето на това решение, могат да потвърдят, че това беше един много мъчително съставен документ, който и в сегашния си вид изглежда крайно неудовлетворително. Смятам, че ние бяхме притеснени от необходимостта, първо, да се съчетаат крайно противоположни политически интереси в рамките на един документ, както и интересите на самата телевизия, които за съжаление останаха под политическите интереси, които бяха застъпени с това решение.

Аз имам едно основно възражение срещу това решение, позволявам си да го заявя тук, защото го заявих и в комисията и отстоявах своята позиция. То се състои в това, че това решение според мен не е издържано от правна гледна точка, тъй като жанрово то е една произволна смесица между декларация, законопроект, статут и правилник, като не изчерпва необходимостта от нито едно от тези четири неща, които трябва да се свържат с работата на телевизията.

В комисията предложих, предлагам го и тук, тъй като става въпрос за едно временно решение, да се направи един много по-малък, много по-сбит и лаконичен документ, който да даде основните законни рамки за действие на Българската телевизия, без да се впуска в такива подробности на правилника и на нейния статут, които крайно недостатъчно и само в момента актуализирани точки са засегнати в това проекторешение. Имам предвид страница 2-а на проекторешението, което се занимава с частни случаи, възникнали в нашия обществен живот в последните седмици - спора между Българска телевизия и един голям всекидневник. Смятам, че такъв проблем не може да бъде предмет на едно проекторешение на Великото Народно събрание.

Още когато се обсъждаше съставът на парламентарните комисии, може би някои си спомнят, че аз изказах едно възражение срещу това да се формират комисии по чисто отраслов принцип. Това създава големи трудности на хуманитарните комисии сега. Това създава огромни трудности и в частност на Комисията по радиото и телевизията. Аз повтарям своето предложение, което направих пред комисията, в изработването на проекторешението да вземат участие юристи от Законодателната комисия. В едно от нашите заседания много продуктивно взеха участие Янаки Стоилов и Снежана Ботушарова. Още тогава аз предложих те да вземат участие и в изработването на проекторешението, за да добие то един грамотен юридически смисъл. Повтарям сега това свое предложение и го допълвам с едно процедурно предложение. Очевидно това проекторешение не може да влезе в действие и не може да свърши работа. Аз предлагам да прекратим разискванията по него и към Комисията по радиото и телевизията да се включат в работата по проекторешението Янаки Стоилов и Снежана Ботушарова, които са вече в течение по изложените въпроси, и да бъде представено едно ново проекторешение.

Ако това не бъде направено, ние ще направим алтернативно решение, което ще предложим на вашето внимание за гласуване. Като казвам ние, имам предвид парламентарната група "Екогласност".

Благодаря за вниманието.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Може би все пак ще трябва да дадем думата на още няколко оратори, тъй като проблемите се обсъждат от различен аспект. И комисията ще има предвид точно мненията и становищата на различни представители на различните парламентарни групи.

Има думата г-н Филип Боков.

ФИЛИП БОКОВ: Уважаеми господин председателю, уважаеми дами и господа народни представители! Аз съм един от участниците в работата на тази комисия и съм един от участниците в една по-тясна работна група, която беше съставена, за да подготви проект за това решение. Искам да кажа, че действително в хода на работата на комисията участваха двама представители на Законодателната комисия - госпожа Ботушарова и господин Стойлов, които застъпиха противоположни мнения. Съставянето на това решение се наложи поради обстоятелството, че възникнаха съмнения в конституционната съобразност на избирането на председатели на телевизията и радиото от Великото Народно събрание. Тези съмнения бяха породени от това по какъв начин да бъдат третираны телевизията и радиото - дали като ведомства, без ранг на министерства, както каза уважаемият заместник-председател господин Гиньо Ганев, или те трябва да бъдат третираны като нещо особено в нашата обществена система.

Както казах, мненията на юристите се разделиха при тълкуването на Конституцията и в края на краищата ние, хората, които участвахме в работната група, се ръководахме от това, че щом нещо не е непременно визирано в Конституцията, то е позволено. В Конституцията никъде не се говори за телевизия и радио, а вероятно вие сте обърнали внимание на първия абзац на решението, който определя какви са телевизията и радиото. Те не са нито комитети, те не са ведомства, пък били те и без ранг на министерство, те са общонационални, автономни, информационни и културни институти. Между другото, ние с това не сме имали претенциите да откриваме Америка, ние се ръководахме от аналогични примери в други демократични страни, където проблемите на телевизията и радиото са уредени по същия, или приблизително по същия начин. Аз смятам, че би било доста ограничено ние да разглеждаме телевизията и радиото като ведомства или някакви държавни институции. С решенията, които бяха взети от миналото Народно събрание, а тези решения трябва да кажа, че бяха взети под въздействието и пожеланието, както на колективите на телевизията и радиото, така и поради желанието на значителна част от нашата демократична общественост, телевизията и радиото бяха предадени на подчинение, това може би е лоша дума, но бих могъл да кажа под наблюдението на Вели-

кото Народно събрание, именно с цел те да не бъдат държавни институции, или някакви ведомства.

Така че, аз смятам, че при разглеждането на този въпрос ние би следвало да се ръководим именно от тези съображения. Разбира се, аз смятам, че е напълно резонно това проекторешение на Великото Народно събрание да мине през Законодателната комисия и там да бъде обсъдено, тъй като това би следвало да бъде принцип в нашата работа. Мен обаче ме безпокои една тенденция, която се проявява в Комисията за телевизия и радио на забавяне на приемането на това решение по различни поводи, което означава, че ние забавяме и решаването на въпросите за избирането на председатели на двете институции. Между другото, на тези, които твърдят, че това решение е противоконституционно, бих искал да напомня, че в дневния ред на настоящата сесия на Великото Народно събрание ние сме записали точка именно избор на председатели на телевизията и радиото, а не точка назначаване на председатели на Комитета за телевизия и радио от Президента на Републиката, тоест още тогава очевидно или сме пропуснали съображенията, които сега се изказват, или сме се ръководили от съображението, че тези институции не са никакви ведомства, които могат да бъдат сравнени с министерства.

Така че безпокои ме тенденцията на забавяне и аз бих искал да призова съпредседателите на комисията и самата комисия този въпрос да намери най-после своето разрешение, тъй като без това решение ние не можем да пристъпим към избиране на председатели на телевизията и радиото. Известно е, че и двете институции се намират в сложно положение, те имат редица организационни проблеми, имат редица програмни проблеми, имат редица финансови проблеми, което никак не е за пренебрегване и аз имам сведения, че хората, които работят там, очакват с нетърпение помощта на Великото Народно събрание. Така че, като подкрепям предложението да се върне решението в Законодателната комисия или по-скоро да се предостави на Законодателната комисия, аз призовавам и Бюрото на Великото Народно събрание да проследи това решение да бъде поставено отново скоро на нашето внимание, за да можем да вземем решение и да се движим напред. Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Има думата господин Славян Сапарев.

СЛАВЯН САПАРЕВ: Уважаеми господин председателстващ, колеги! Аз ще кажа само две думи. Солидаризирам се с мнението на Леа Коен. Искам да се спра само на седми ред преди края на трета страница: "Членовете и ръководствата на Българска телевизия и Българско радио не могат да бъдат водещи на основни предавания и рубрики."

Първо, предполага се, че това е: "Членовете на ръководството" и второ, аз поначало смятам, че този текст трябва да отпадне. Не зная от какви съображения е вкаран, може би от предвиждания за корист на съответните ръководни членове, тоест, че те ще заграт повече време или повече пари, но ако разсъждаваме по този начин би трябвало във висшите учебни заведения навсякъде да поставим физкултурниците за ректори просто защото те не са водещи, тоест би трябвало да се лишим от най-добрите специалисти навсякъде, за да не би да има корист.

Това исках да кажа. Благодаря ви за вниманието.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Благодаря Ви. Има думата Стойчо Шапатов.

СТОЙЧО ШАПАТОВ: Уважаеми господин председателствуваш, уважаеми народни представители! Като член на постоянната парламентарна Комисия за телевизия и радио искам да изразя някои съображения във връзка с предложени проект за решение за основните положения на временния статут на Българското радио и Българската телевизия. Този проект за решение беше плод на съвместните усилия на всички политически сили, представени в парламентарната Комисия за телевизия и радио. И ако тук се появят някои различия, те не са антагонистични, тъй като по време на обсъждането на този проект за решение на няколко заседания на постоянната Комисия за телевизия и радио изразиха пълно или почти пълно съгласие с него представители на Съюза на демократичните сили. Бих могъл да назова уважаемите народни представители г-н Йордан Василев, г-н Димитър Езекиев и редица други народни представители, които участваха подробно в обсъждането на този проект за решение.

В същото време веднага искам да добавя, че това не е закон за радиото и телевизията, който предстои да бъде разработен и естествено утвърден от Великото Народно събрание. Този проект е временен и той ще действа до момента докато бъде изработен солиден закон за радиото и телевизията. В същото време преди няколко дни от постоянната Комисия за телевизия и радио бяхме упълномощени трима представители от различните политически сили - г-н Ангел Ахрянов от СДС, г-н Георги Хинчев от БЗНС и аз от БСП, да присъствуваме на събрание на колектива на Българското радио. Трябва да ви кажа, че колективът на Българското радио също настоява този закон да бъде приет в максимално най-кратки срокове, като изявиха желание да подпомогнат Комисията за радио и телевизия при Великото Народно събрание с експерти, които биха допринесли за по-доброто и по-цялостно залагане на основните положения на един бъдещ закон за телевизията и радиото. Въпросът, който е дис-

кусионен сега, е дали Председателят (Президентът) на Републиката, по предложение на председателя на Министерския съвет, трябва да назначава и освобождава ръководителите на ведомствата без ранг на министерства във връзка с чл.92 т.5 от Конституцията на НРБ. Трябва откровено да кажа, че този въпрос беше обсъждан в Комисията по телевизията и радиото и доколкото си спомням ние постигнахме консенсус, че радиото и телевизията са институции със специфично значение, с национално значение и не могат да се приравняват с другите ведомства, които съществуват в нашата държавна уредба. В този смисъл считам, че текстът, който г-жа Леа Коев предложи да отпадне, съвсем не е обикновен спор между в. "Дума" както казва тя - един голям вестник, а ако беше по-конкретна трябваше да каже най-големият вестник (*оживление в зала*) може да се приеме условно, като тираж, и мисля, че никой не би възразил. Тук става въпрос не за отделен спор между отделни личности или отделни средства за масова информация, а за един принципиен въпрос, който би могъл да възникне и при други случаи. В този смисъл не възразявам предложеният проект за решение, който пак повтарям ще има временен характер и ще продължи да действа до приемането на закона за радиото и телевизията, да бъде върнат в Законодателната комисия, с оглед да получи по-солоидна юридическа аргументация, но решително настоявам и моля колегите народни представители от всички политически партии този въпрос да бъде разгледан в най-скоро време, по възможност до петък, за да може постоянната Комисия за телевизия и радио да изпълни задачите, които бяха записани в т.11 още на 19 юли преди 3 месеца, а именно разглеждане молбата за освобождаването на Павел Писарев и обсъждане работата на ръководството на Българската телевизия. Убеден съм, че всички вие ще се съгласите, че вече има доста инциденти, особено по Българската телевизия. Тук беше посочено в едно от заседанията на комисията пример от г-жа Леа Коев за появяването на Теменужка Теофилова, и от друга страна също за безпрецедентното прекъсване на филма по Българската телевизия и появяването на Радой Ралин и нашия уважаван колега Йосиф Петров.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Господин Шапатов придържайте се към отношение по решението, което е предоставено, а не по отделни моменти от работата на Българската телевизия. Това ще бъде предмет на отделно обсъждане.

СТОЙЧО ШАПАТОВ: В настоящия момент няма представител от ръководството на Българската телевизия, който би могъл да поеме политическата отговорност при експесии или инциденти, които биха възникнали не само в самата телевизия, но и в цялата страна.

Във връзка с това настоявам тази точка от дневния ред да се включи приоритетно в близките дни, по възможност до петък.

Благодаря за вниманието.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Има думата народният представител Александър Йорданов.

АЛЕКСАНДЪР ЙОРДАНОВ: Уважаеми колеги, аз споделям мнението, че това е един недобре премислен документ. Преди всичко идеята за създаването на този документ, присъствувах на това заседание, излезе от г-н Михаил Нелчев. Беше подкрепена и от мен и очевидно постепенно е станала идея на цялата комисия. Въпросът беше да се подготви един документ, който да не робува, въпреки че е временен, на временни страсти и пристрастия. За съжаление в това решение, обръщам внимание на заглавието, за "Основните положения на временния статут" е едно твърде странно озаглавяване и твърде странно като заглавие на текст, който трябва да бъде приет от Великото Народно събрание. Такива документи могат да приемат кметствата в с.Бусманци, но не и Великото Народно събрание да се занимава с основни положения на временен статут. Както и да е.

Става дума за това, че не трябва нашата работа на Великото Народно събрание да тръгва по временни мерки, по малки неща, по дребнотемиято. Казано е в последния текст, че предстои приемане на закон за Българската телевизия и Българското радио. Какво пречи да се ускори работата по закона и в рамките на близките седмици да приемем този закон? Защо трябва да претупваме работата на Великото Народно събрание с дребнотемие, с дребни неща? За да го направим и него дребно? И нас дребни? Защо? Като казах, че тук прозира идеята, за наистина временна разправа, която дълго време занимава и общественото мнение, имам предвид главно този член, на който вече се обърна внимание - че членовете и ръководствата на Българската телевизия и Българското радио не могат да бъдат водещи на основни предавания. Как така? Значи ние слагаме законодателна шапка на професионализма.

Кои сме ние, че ще решим, че един човек, ако си гледа добре работата и е направил едно хубаво предаване, доказал е своя професионализъм да ръководи рубриката и организира едно ярко предаване, ние да спрем пътя на този човек към ръководството на Българската телевизия? Или обратно. Правейки го ръководител, ние му отнемаме това, което той е създал за всички. Или сме избрали като Народно събрание именно да подкрепим професионализма в тази страна, защото той ще ни изведе от кризата, или сме тук да слагаме нови поменклатурни шапки на творчеството и професионализма. Аз съм твърд противник на това нещо. На мен ми звучи все едно, ако се избира главен редактор

на вестник да се предложи репортерът, а не например завеждащ отдела, който е организирал нспо и т.н. Такъв номсклатурен подход, дори в един временен статут е изключително неприемлив. В него прозира чисто временна амбиция някои неудобни хора да бъдат отстранени от Българската телевизия или да им бъде преграден пътят към нейното ръководство. Това е доволно срамно, доволно неприятно за едно събрание, което има претенциите да се нарича велико. *(Слаби ръкопляскания)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Има думата за реплика Елена Поптодорова.

ЕЛЕНА ПОПТОДОРОВА: Благодаря, господин председателствуваш. По-неже на два пъти вече се стига до тази фраза - доколко могат членовете на ръководството на двете институции да бъдат... Не, това е реплика, извинете, не е изказване... Само искам да напомня, че в мнозинството от случаите в международната практика се цели избягване на това съчетаване на чисто административна дейност с творческа дейност. Искам да напомня също така, че допреди броено време, скоро ще празнуваме една година, точно това беше случаят и у нас. Всеки един, който имаше някаква творческа проява и творческо постижение, непременно беше обвързан и в административен пост. И ако ние искаме да разграничим чисто творческата работа от чисто административната, защото за това става дума, не би трябвало да поставяме под въпрос този текст. В други страни въпросът е решен по следния начин: тези институти именно поради своята специфика, деликатност и особена важност имат една политическа шапка като административно ръководство, в която пропорционално са представени политическите сили в парламента. Мисля, че бихме могли да опитаме и този опит. Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Благодаря. Има думата колегата Езекиев.

ДИМИТЪР ЕЗЕКИЕВ: Господин председателю, уважаеми госпожи и господа! Възражам на народния представител Стойчо Шапатов. Не съм участвувал в редактирането на текста, който сега обсъждаме, и при едно от заседанията на комисията се противопоставих със свои виждания на така предлагания статут. Бързам да възразя на уважаваната от мен народна представителка госпожа Поптодорова. Добре е, разбира се, да знаем как са устроени нещата в другите страни. Но още по-добре е да се съобразяваме с обстановката у нас, когато взимаме едно или друго решение. Това е не само добре, то е и задължително.

Предидшното ръководство на Българска телевизия беше многолюдно и се състоеше от непрофесионалисти. Няколко имена не бяха познати въобще в ни-

то една от колегиите, било журналистическа, било режисьорска, било операторска, било колегиата на икономистите. Това бяха номенклатурни хора, които се движат от ведомство във ведомство. Последното ръководство на телевизията, което се смени след 10 ноември - Филип Боков е тук и знае - беше съставено точно от такива непрофесионалисти.

Аз виждам много излишни текстове и много думи, които не са на мястото си. Но ще подкрепя Сапарев и Александър Йорданов по отношение на този текст: членовете и ръководството на Българска телевизия и Българско радио не могат да бъдат водещи на основни предавания.

Уважаеми народни представители, представете си, че днес статутът влиза в сила и действа до новия закон за телевизия и радио. Това означава, тъй като ясно е, че скоро няма да можем, тежки задачи ни предстоят, може би по-важни от подмяна на телевизионното ръководство, скоро няма да можем да имаме ново ръководство в телевизията, телевизията остава без основни предавания поради един каприз, немотивиран нито с принципите на нашето трудово законодателство, нито с основните принципи на демокрацията, които гарантират творческата дейтелност на личността, нито даже с нашата Конституция. Въз основа на кой основен закон се приема този текст, забраняващ творческа работа на един или друг професионалист? Кой текст стои зад гърба на законодателя, текст вече приет от самия него? Това е опасно и това може да създаде прецедент, с който ние не можем да намерим аналогия и във времето, което сега всички единодушно отричаме. В онова време такъв текст не е имало. Непремислен е този текст и аз не бих искал Великото Народно събрание да се ангажира с него. Просто не му отива. Благодаря ви за вниманието.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Благодаря Ви. Има думата Клара Маринова.

КЛАРА МАРИНОВА: Благодаря на председателстващия. Уважаеми колеги! Като член на Комисията за радио и телевизия участвах активно в обсъждането на въпросното решение за основните положения на временния статут на Българската телевизия и Българското радио и разбира се дотолкова, доколкото моето лично убеждение като член на комисията е, че ние постигнахме консенсус в тази комисия спрямо текста, който ви предлагаме, разбира се подкрепям този текст. Смятам, че именно тук, в Народното събрание и не бих се съгласила с някои от колегите, които поставиха въпроса, че ние се занимаваме с доста дребни теми, разглеждайки това решение, защото смятам, че радиото и телевизията - и така постигнахме съгласие да бъде записано още в първия ред на решението, са национални институти с изключителна важност или както сме записали, общонационални институти - информационни и културни.

Вярно е, че ползувахме съветите на колегите Янаки Стоилов и Снежана Ботушарова, но и те ни подсказаха, че може би пътят за разбирането на проблемите, които биха се отразили и в законодателната дейност на радиото и телевизията, преминава през тяхното упоменаване и категоризиране като институти.

Смятам, че в комисията достатъчно голям брой депутати пряко и немалък брой депутати косвено са ангажирани с проблемите на радиото и телевизията и те изказаха своите мнения, изказаха своята позиция, всички внимателно се вслушвахме в отношението, което те взимаха към този документ. Лично аз в повечето случаи, когато опира до една проблематика със специфичен характер, се вслушвам в мнението на професионалистите, а в тази комисия не са малко професионалистите, които имат доста голямо отношение към тези национални институти. Смятам, че бихме могли не в малка степен да се доверим на онова, което записва тази комисия в своя проект за решение. В тези конструктивни дискусии, които проведохме в Комисията за радио и телевизия, много точно отразявахме становището на всички колеги, които взимаха отношение по обсъждания проблем. Господата Йордан Василев и Филип Боков, които оглавиха нашата работна група, много точно отразиха тези мнения в документа и си спомням дългите часове, в които дискутирахме всяка позиция. Затова ми се струва, че бихме могли, уважаеми колеги, да подкрепим труда на тази работна група и на цялата комисия. Разбира се, не оспорвам и възможността този документ да се обсъжда тук, на пленарно заседание, от това той само ще спечели.

Разбира се, не оспорвам и необходимостта въпросният проект за решение да премине през обсъждане и в няколко комисии. Имам само едно съвсем лично, но мисля, донякъде основателно опасение, че с това времето още веднъж, може би и още няколко пъти ще се удължи, докато ние стигнем до решението, а чухме вече на няколко пъти - особено в комисията, че състоянията в телевизията и в радиото са доста сложни. Сложни нямам предвид като професионално-творческа проява на колегите в радиото и в телевизията, имам предвид сложни и като техника, и като реализация. И затова ми се струва, че ние трябва - и ако това е във възможностите и на ръководството на Народното събрание - да организира обсъждането на въпросния проект за решение в други комисии, но ако може в един по-спешен порядък. Моето лично убеждение, и с това ще завърша, е, че Великото Народно събрание повече от необходимо е да отчете актуалността на подобно решение, което аз възприемам наистина като временно. Но всички бяхме убедени в комисията, че, за да могат да работят спокойно, нормално в една сложна политическа ситуация, в каквата се намираме в нашата страна, радиото и телевизията трябва да стъпят на някакъв до-

кумент, който да отразява спецификата на работата и в радиото, и в телевизията. И разбира се, че възприемам като временен статута, с което не смятам, че Великото Народно събрание би направило някаква фатална грешка, уважаеми колеги, защото един закон за радиото и телевизията, какъвто у нас не е съществувал, не би могъл точно да се претупа, грубо казано, само за няколко седмици, без да отчете всички страни на този многопланов процес, защото аз така го възприемам - наречен радио и телевизия. И така, отпращам един депутатски ашел: нека да не оставяме дълго време и тези два изключително важни общонационални института без документа, от който съм убедена, че се нуждаят, само защото закон за радио и телевизия не би могъл да стане толкова бързо, колкото смятам, че някои колеги си представят. Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Благодаря. Думата има на Пламен Даракчиев, а след това може би ще трябва да вземем отношение по предложението на народната представителка Леа Косен, която и писмено предложи да прекратим обсъжданията, още повече, че предложеното решение ще се върне в комисииите и след това отново ще имаме възможност да вземем отношение по него.

ПЛАМЕН ДАРАКЧИЕВ: Уважаеми господин председателствуваш! Аз тъкмо това сях да поддържам, предложението на г-жа Леа Косен. Само че съм ужасен от Вашата дума "отново", що се отнася до решението?

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Все пак ще има някакви разисквания.

ПЛАМЕН ДАРАКЧИЕВ: Добре, но аз все пак имам едно такова мнение. Струва ми се, че бихме могли да оставим това решение на комисията и бихме могли да си сплестим някои проблеми в пленарния състав в Народното събрание дотолкова, доколкото става дума за временни положения, за временния статут и дотолкова, доколкото чакаме законопроекта все пак.

Аз ви разбирам, но все пак искам да разбера тази комисия след като има прерогатив да контролира и да ръководи този институт, защо да не ѝ оставим прерогатива да приеме този временен статут, макар че сега, поглеждайки този статут, виждам, че може би все пак трябва да ѝ се дадат няколко съвета. Един от тях е да не смесват статута на комисията със статута на Българското радио и телевизия. Да не вкарват в текста неща, които са престъпление по Наказателния кодекс, както е на първа страница - "разпалване на етническа, религиозна и политическа вражда и т.н.". Някоя уважаваща себе си сила - политическа, законодателна или каквато и да е, няма да вкара такива текстове. Да не вкарва такива текстове като "Постоянната комисия подготвя и внася във Великото Народно събрание законопроекти", тъй като това е вменено от Конституцията

и от правилника на Народното събрание. Както и да е. Във всеки случай това решение не е за пленарно заседание. Това е единият проблем, че това решение не е за тук, господин председателстващ.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Да, ще Ви отговоря след това, завършете.

ПЛАМЕН ДАРАКЧИЕВ: И в общи линии ние се занимаваме с неща, които са недомислени, недовършени и според мен най-сериозното, с което може да се занимае това Народно събрание, е законопроекти. В момента това чака от нас народът, това чака и нашата държава от нас. За мен това, което става сега тук, е просто разиграване на топката в средата на терена, което изнася някому.

Бих искал да предложа освен прекратяване на дискусиата в момента, да упълномощим комисията да си приеме статут и да си работи по него, докато внесе законопроекта. Дайте да не се занимаваме повече с радиото и телевизията тук в тази зала. Съгласен съм, аз също съм журналист, разбирам колегите, но нека да изчакат месец и половина. В тази страна има много по-драматични проблеми в момента, много по-сериозни неща.

Затова повтарям, предложението ми е за спиране на разискванията.

И второто предложение е да оставим това на комисията, нека тя си го реши, приеме го, уведоми ни за него и изчакаме законопроекта.

Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Колега Даракчиев, аз искам просто да Ви напомня, че предишното решение беше взето от "кръглата маса" и не е нелогично новото решение да бъде одобрено от Великото Народно събрание.

ПЛАМЕН ДАРАКЧИЕВ: Много решения от "кръглата маса" останаха на книга, господин председателстващ.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Но при всички случаи, ако трябва да се вземе това решение, предложението за такова решение трябва да дойде от самата комисия, от съпредседателите, от някакъв общ консенсус в комисията. И понеже виждам господин Горанов, съпредседател на комисията, който иска думата все пак ще му дам думата да вземе отношение по този въпрос.

Госпожа Милева, заповядайте за реплика. Но аз пак повтарям, нека да не превръщаме това заседание на Великото Народно събрание да обсъждаме проблеми, които могат да бъдат обсъдени задълбочено от самата комисия. Аз установявам тук, че се изказаха почти всички участници в комисията и те можеха да сторят това много по-добре и много по-ефективно в самата комисия.

Така че нека да не пренасяме тази дискусия от комисията във Великото Народно събрание. *(Откъслечни ръкопляскания от блока на СДС)*

ЛЕДА МИЛЕВА: Благодаря Ви, господин председател, че ми дадохте думата за реплика. Именно защото съм член на Комисията за телевизия и радио не поисках думата досега, но понеже мнозина я взеха и се казаха най-различни неща, както виждате, налагат се понякога и реплики.

Моята реплика е към последното изказване, в което имаше фраза, "че разиграваме топката в средата на терена, което е изгодно някому".

Искам да ви уведомя в интерес на истината и на фактите, че ние имаме стар документ за временен статут на Българската телевизия и радио и не беше необходимо, не се налагаше да приемем нов. Беше нужно само да се актуализира старият статут и това се опитаха да направят нашите съпредседатели. Но в едно от заседанията на новоизбраната комисия няколко от нейните членове - Йордан Василев, г-н Неделчев, г-н Хинчев и г-н Александър Йорданов, категорично застанаха на становището, че не е нужно и не е целесъобразно да поправяме и да актуализираме стария статут, макар че подлежи в скоро време да имаме законопроект, а на всяка цена Великото Народно събрание, което е велико, трябва да има нов статут, макар и временен.

Ето това е истината и аз Ви моля да отговорите сам за себе си кой разиграва топката и кому е изгодно това.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Не, аз Ви моля да не приемате това като афронт лично към себе си или към Българската социалистическа партия. Просто това беше едно лично становище може би на колегата. *(Шум в залата)*

Господин Мануш Романов, заповядайте.

МАНУШ РОМАНОВ: Трогнат съм от вниманието на господин председателя. Аз разбирам статута на Българската телевизия и Българското радио като универсално мерило, чрез което Великото Народно събрание би могло да измерва своя напредък в областта на закрилата на правата на човека. Имам предвид правата на етническите общности в България. Статия 27 от Международния пакт за гражданските и политическите права гласи, разрешете ми още веднъж да я цитирам не само заради нас: "В държави, в които съществуват етнически, религиозни или езикови малцинства (дори езикови казват), лицата, принадлежащи към тези малцинства, не могат да бъдат лишавани от правото да имат съвместно с другите членове на своята група собствен културен живот, да изповядват и практикуват собствената си религия или да си служат с родния си език".

Питам, етническите общности в страната ще имат ли достъп до такива институти за масова информация и разпространение на култура, изкуство, наука, политика и т.н., каквито са Българската телевизия и Българското радио? И защо то не е намерило форма на израз в това проекторешение?

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Господин Романов, извинявам се, Вие взехте думата за реплика, а това е изказване по същество. Много Ви моля, ако имате някакви забележки по този въпрос, ще се запишете за изказване, както е редът. В противен случай можете да представите Вашите съображения в комисията или да присъствувате лично в комисията и да изложите Вашето становище. Много Ви моля, тъй като това не е реплика, да засметете отново мястото си. Извинявам се. Напишете го и го предложете на комисията като Ваше становище, което да залегне в решението на комисията.

МАНУШ РОМАНОВ: Странно е, че в комисията, които се занимават с тези проблеми, не са застъпени позициите на тези неща, за които аз говорих.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Можете да изложите Вашето становище в комисията.

Давам думата на господин Горанов, след което ще гласуваме предложението на г-жа Леа Коеп. Да, заповядайте.

КРЪСТЬО ГОРАНОВ: Уважаеми господин председателю, уважаеми дами и господа народни представители! Аз искам да споделя удивлението на господин Глушков относно това, че проблеми, които беше редно и които наистина се разискваха без никакви ограничения в комисията, тук се поставят в една не много ярна светлина, тъй като едва ли (аз съжалявам, че не виждам госпожа Леа Коеп) но едва ли някой от присъствувалите на заседанията ще може да отече, че нямаше никакви ограничения, на когото и да било, да поставя каквито и да било въпроси и въпросите така и бяха поставяни, чрез една много трудна дискусия ние достигнахме до консенсус текст по текст. Това беше факт. Сега аз не смятам, че ако някой от господата народни представители не са могли или не са искали да присъствуват на някои от заседанията, когато се приемаха текст по текст с консенсус тези пунктове, за които стана дума, аз не смятам, че това е грешка на комисията. Аз даже смятам, че Великото Народно събрание ще подкрепи усилията на тази комисия, която работи в толкова трудна област, че беше постигнат по този документ наистина консенсус. Това трябва да се подчертае и това е факт.

Сега: аз искам към това, което казах да изтъкна следното нещо. Ние наистина разисквахме проблемите, свързани с чл.92, т.5 от Конституцията. Разисквахме го достатъчно отговорно с присъствие на наши специалисти - юристи от различни политически сили. Съжалявам, че ние не внесохме в тази толкова на-

товарена комисия (Законодателната комисия) този текст, но смятахме, че той е достатъчно ясен, тъй като дойдоха крупни представители на тази същата комисия и заседаваха заедно с нас. Аз искам, обаче, да подчертая, да ви обърна внимание на това, че чл. 92, т. 5 е в контекст, ако сте прочели този текст, в Конституцията, е в контекст по смисъл за предложение за председател на Министерски съвет, за членове на Министерски съвет и за (това е т. 5) предложение на други звена, които са без ранг на министерства. Не е обърнато внимание на факта, че това, което представляват радиото и телевизията първо, не отговаря на смисъла на ведомства без ранг на министерства и второ, на един действителен, фактически момент, че и двете тези звена, тези национални институции, са подчинени пряко на Народното събрание. Това излиза, според тълкуванията, които дадохме там, ние сами на себе си (може би грешим), но това не е същото, което се има предвид, когато се говори за ведомства без ранг на министерства.

Сега аз искам да благодаря на госпожа Леда Милева, която възстанови историята, но искам да напомня, че комисията не се занимаваше с този въпрос, защото нямаше с какво друго да се занимава, това е нашето задължение по дневния ред на Великото Народно събрание. Ние констатирахме с господин Папазов, че за да можем изобщо да се явим пред вас, по тази точка, да я подготвим за оставката на господин Писарев и за избирането на нов председател на Комитета за телевизия, ние трябва да извършим тази стъпка, която ви предлагаме сега. Без нея ние не можем да вървим напред. Тази стъпка е объркана. Аз моля Великото Народно събрание и пленумът, и комисиите му да ни дадат една ясна инструкция, защото нещата са объркани не в комисиите, нещата са объркани поначало. Поначало тази комисия е създадена с двойна функция - едната, която е на всички други комисии и другата: ние сме вашият, госпожи и господа народни представители, непосредствен орган за непосредствено ръководство на радиото и телевизията. Това вие сте го решили и това решение, което ние искаме да изменим и наистина беше така - ние искахме да изменим само този пункт за начина на представяне, защото в предишното решение се казва: "Правителството представя на Народното събрание председателите на комитетите".

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Господин Горанов, аз мисля, че тези проблеми се разясниха на народните представители.

КРЪСТЬО ГОРАНОВ: Аз много съжалявам и в момента, господин Глушков, не мога да се съглася с Вас, тъй като те не са достатъчно изяснени, тъй като утре ние като ни върнете този текст пак ще останем без достатъчна инструкция. Аз Ви моля, объркани са, около тълкуванията и правомощията на тази ко-

мисия да бъде веднъж завинаги решено от същото това Народно събрание, което е правомощно, да коригира (ако искате чрез корекция на Конституцията, но това ще забави твърде много), ако искате по някакъв друг начин, но ние не можем да се въртим безкрайно в този омагьосан кръг и да искате от тази ваша комисия, която е ваш орган на време да ви представи предложение за ръководство и на време да участва сама, да изпълнява функциите си по ръководенето на две такива важни звена.

Аз моля за ясна инструкция по отношение на тази комисия, а не просто за връщане и за движение по отделни комисии. Ние трябва да излезем от този омагьосан кръг - или Великото Народно събрание ще приеме една проста поправка - поправката е да има право комисията да предложи на уважаемото Велико Народно събрание оставката на господин Писарев и избор на нов и тогава няма нужда да се занимаваме с другите проблеми, или това, или (тъй като това беше искане на самата комисия - да се коригира цялото предишно решение на предишното Народно събрание) ние го изпълнихме. Моля ви за ясни и точни инструкции, а да не вървим в кръг и да си "прехвърляме наистина топката" от едно място на друго, докато и телевизията, и радиото изискват незабавно решаване на техните проблеми и незабавно движение напред, защото иначе ние сами ще излезем виновни от невъзможността да решим проблемите си.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Господин Горанов, аз смятам, че комисията ще трябва да излезе с едно ясно конкретно предложение "или" - "или", по което Великото Народно събрание да вземе решение като се съгласува това предложение със Законодателната комисия, тъй като тук има и правен проблем в този документ и тогава вече Великото Народно събрание ще може да вземе окончателното решение.

Сега, ако нямате нищо против, предлагам да гласуваме предложението за прекратяване на разискванията по тази точка. Ще помоля народните представители, които са излезли извън залата, за да изпушат една цигара, или да изпият едно кафе, да влязат в залата, тъй като ще гласуваме, а освен това вече ви е раздаден и ще пристъпим към приемането на много важния законопроект, обсъждането на много важния законопроект за изменение и допълнение на Закона за политическите партии.

(Господин Огойски иска думата за реплика от място)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Господин Огойски, изказаха се много хора и има предложения за прекъсване на разискванията по тази точка. При повторното обсъждане, ще имате възможност да вземете думата. Моля всички народни представители да заемат местата си в залата.

Господин Огойски, Вие изпратихте една бележка до Бюрото. Искам да Ви кажа, че ние приключваме с втора точка и сега пристъпваме към първа точка, тъй като току-що е раздаден текстът на законопроекта. Поради техническа грешка се наложи отново да се преиздаде. Много Ви моля, заемете мястото си сега, за да можем да гласуваме предложението за прекратяване и да преминем към първа точка.

Моля, който е съгласен с предложението за прекратяване на разискванията по точка 2, моля да гласува. Благодаря. Против? Моля да се брои. Въздържали се? - 10 "въздържали се", 23 "против", предложението за прекратяване на разискванията по точка втора се приемат.

СТОЮ ДУЛЕВ (*От място*): С колко гласа се приема?

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Както казах, решението се връща отново в комисията, което съгласувано със Законодателната комисия, трябва да излезе с едно конкретно предложение как да се процедира по-нататък.

Уважаеми народни представители, имате пред себе си раздаден новия текст на законопроекта за изменение и допълнение на Закона за политическите партии.

Предлагам да продължим нашата работа по този законопроект оттам, откъдето прекъснахме в четвъртък, от & 2.

Моля председателят на Законодателната комисия г-н Джеров да дойде и да продължим работата по текста на законопроекта.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Уважаеми колеги, в четвъртък, гласувахме & 1, който съдържа чл.12а.

Продължаваме с & 2 на законопроекта за изменение и допълнение на Закона за политическите партии. Ще чета алинея по алинея.

Алинея 1 на чл.14: "Военнослужещите във Въоръжените сили и във войските на другите ведомства, офицерският, сержантският и редовият състав на Министерството на вътрешните работи, Службата за охрана, Националната разузнавателна служба, съдиите, прокурорите и следователите, служителите в Министерството на външните работи, както и служителите от щатния състав в Председателството (в Президентството) на Републиката не могат да членуват в политически партии или организации, движения и коалиции с политически цели."

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Моля народните представители, които са съгласни с така прочетения текст, да гласуват.

Против? - 25. Въздържали се? - 17.

Текстът на чл.14, алинея 1 се приема. (*Ръкопляскания в опозицията*)

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Алинея 2 на чл.14 нов: "При постъпване на работа в посочените в предходната алинея ведомства лицата представят декларация, че не членуват в политически партии или организации, движения и коалиции с политически цели."

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Можете да прочетете и следващата алинея, тъй като те са свързани.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Алинея 3: "Членството в политическите партии или организации, движения и коалиции с политически цели на лица, постъпващи на редовна военна служба, се прекратява за срока на службата им."

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Който е съгласен с текста на тези две алинеи, моля да гласува. Благодаря.

Против? - 15.

БОЙКО ДИМИТРОВ (От място): Не може да се гласуват две алинеи наведнъж.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Те са свързани, г-н Димитров взаимно.

Има ли въздържали се? - 25. Против? - 15.

Тези две алинеи на законопроекта се приемат.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Създава се нова допълнителна разпоредба. Параграф 3: "Разпоредбата на чл.14, ал.1 не се прилага по отношение на лицата, избрани за народни представители, и за членовете на Мминистерския съвет."

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Който е съгласен с този текст, моля да гласува. Благодаря.

Против? - 2. Въздържали се? - 9.

Текстът се приема.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Параграф 4 от законопроекта: Създават се следните нови Преходни и заключителни разпоредби.

Първата от тях е & 4, който има две алинеи.

Алинея 1: "В едномесечен срок от влизането на закона в сила, лицата по чл.14, ал.1 декларират писмено, че не членуват в политическа партия или организация, движение или коалиция с политически цели."

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Благодаря. Който е съгласен с текста на ал.1, моля да гласува.

Против? - 13. Въздържали се? - 16. Текстът на ал.1 се приема.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Параграф 4, ал.2: "Лицата по чл.14, ал.1 с изключение на срочнослужещите, които в едномесечен срок от влизането на закона в сила не напуснат политическата партия или организацията, движението или коалицията, в която членуват, се освобождават от длъжност по съответния ред.

Спрямо тях се прилагат разпоредбите на Постановление на Министерския съвет N 57 от 5.XII.1989 г. и Постановление на Министерския съвет N 102 от 4 октомври 1990 г."

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Който е съгласен с текста на ал.2, моля да гласува.

Против? -27. Въздържали се? - 17.

Текстът на ал.2 се приема.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Параграф 5: "Разпоредбите на чл.14 от този закон не се прилагат по отношение на другите учреждения, предприятия и организации, до приемането на закон за държавните служители."

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Който е съгласен с текста по & 5, моля да гласува.

Против? - 6. Въздържали се? - 8.

Текстът се приема.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Последният & 6, който е следствие от досега казаното. Параграф 6: "Досегашните параграфи от 3 до 8 стават съответно параграфи от 6 до 11."

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Моля, който е съгласен с това изменение, да гласува.

Против? - 6. Въздържали се? - 4.

Странно е все пак, че има против. *(Оживление в залата)*

Текстът на & 6 се приема.

Моля, народните представители за малко внимание. Тъй като гласувахме закона текст по текст,сега ще гласуваме целия закон анблок.

Моля народните представители, които са съгласни с предложения текст на законопроекта за изменение и допълнение на Закона за политическите партии, да гласуват. *(Ръкопляскания в опозицията)*

Против? - 17. Въздържали се? - 15.

Законопроектът за изменение и допълнение на Закона за политическите партии се приема от Великото Народно събрание. *(Ръкопляскания в опозицията, част от народните представители в опозицията са станали прави, ръкопляскат и викат "Браво!") (Мотивите и текстът на законопроекта и текстът на закона - Приложение 1, I, II)*

Искам от името на Бюрото на Великото Народно събрание да благодаря, господа народни представители за вашето конструктивно отношение към този извънредно важен законопроект и за неговото гласуване. Мисля, че направихме една изключително важна крачка по пътя на демократизирането на българското общество.

Получено е искане за изказване - обяснение за гласуването от г-н Стефан Стайнов.

СТЕФАН СТАЙНОВ: Уважаеми господин председателстващ, уважаеми дами и господа народни представители! Гласувайки изцяло в подкрепа на закона, аз се въздържах по отношение на ал.2 на § 4, и моля Законодателната комисия да изслуша моите съображения. Ако ги приема за основателни, да направи необходимото за тяхното съобразяване.

В първото изречение на алинеята се казва, че когато лицата по чл.14, ал.1 не напуснат съответната политическа партия, те се освобождават от длъжност по съответния ред. У мен има тревога, че този текст няма да сработи, тъй като съответният ред, това е редът, който е предвиден в Кодекса на труда. А там, доколкото знам (аз не съм юрист, просто споделям една тревога) членуването в политическа партия не е включено в основанията за освобождаване от работа. Тоест, моля Законодателната комисия да прецени дали не е необходимо в непродължително време да се внесат съответни корекции в Кодекса на труда, така че законът не просто да декларира, а да може да работи в реално време.

Благодаря ви за вниманието.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Благодаря Ви за обяснението.

Обявявам почивка до 18 часа.

(След почивката)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Този път ще направим обратното. Имаше оплаквания от народни представители, че когато се правят съобщения на края на заседанието не всички могат да ги чуят, а някои поради това, че просто не са в залата.

Комисията по културата и духовните ценности ще заседава утре от 9 часа.

Комисията по парламентарната етика ще заседава утре от 9,30 ч. в стая 521 в Президентството.

Комисията по здравеопазването и спорта ще заседава утре от 8 часа в зала 411 в Президентството.

Комисията по външната политика ще проведе съвместно заседание с Комисията по националната сигурност утре от 9 часа.

Комисията по радиото и телевизията ще заседава утре от 11 часа.

Мандатната комисия ще заседава утре от 9 часа в зала "Запад".

Законодателната комисия ще заседава утре от 10 часа в зала "Запад".

Комисията по икономическата политика ще заседава утре от 10 часа в пленарната зала.

Временната комисия по студентските въпроси ще заседава утре в първата почивка след обяд.

Господа, на дневен ред е следващата точка.

ЗАКОНОПРОЕКТ ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА НАРОДНИТЕ СЪВЕТИ.

Раздаден ви е текст с мотиви, които произхождат от Законодателната комисия. Има думата господин Джеров. Кажете с няколко думи основанията на този законопроект и логиката на предложенията, които сте написали.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Законодателната комисия е инициатор. Тя е вносител на този законопроект. Каква е причината? Господин Ганев беше съвсем точен като искаше да насочи вашето внимание към причината.

На 31 август т. г. Великото Народно събрание гласува Закон за изменение и допълнение на Закона за народните съвети. Основната мисъл в този закон беше създаването на временни изпълнителни комитети и временни управи. Тяхното задължение беше за три месеца да изпълняват правомощията на редовни изпълнителни комитети. Още тогава в Законодателната комисия бяха направени възражения, че за тези три месеца, за които им дадохме право да действат, Великото Народно събрание няма да има възможността да изработи, изготви и гласува съответните законопроекти. Действително това е така. Предвид на положението, че в § 8 от този гласуван от нас закон се поставяше задължението, чета дословно: "Изборите за нови народни съвети се произвеждат не по-късно от три месеца от влизане на закона в сила". Законът влезе в сила на 7 септември. При това положение три месеца означава 7 декември, или до 7 декември Президентът на Републиката трябваше да определи произвеждането на изборите. Известно ви е обръщението до Великото Народно събрание, което създаде за нас задължение да помислим какво можем и какво трябва да направим. В тази връзка Законодателната комисия предлага на вашето внимание законопроект, с който да отменим този срок. Невъзможно е да бъде спазен срокът 7 декември, поради обективни причини.

Същевременно свързано с това нещо, отменяйки срока, ние трябва да създадем онези задължения, които временните изпълнителни комитети или временните управи трябва да имат. В тази връзка е предложеният пред вас законопроект с един параграф: след изтичането на срока дотогава, докато съществуват временните органи те да упражняват правомощията, които законите у нас дават на изпълнителните комитети. Съвсем накратко трябва да поясня, че

в Законодателната комисия се постаряхме да определим кои са правомощията на народните съвети. По този въпрос вече взех становище веднъж от тази трибуна. За съжаление толкова много са нормативните актове, които дават права и задължения на народните съвети, че се видяхме в невъзможност да обхванем всичко. При това положение, при тази бездънна яма Законодателната комисия съете за правилно да даде всички права на временните изпълнителни комитети с изключение на предвидените в първите три точки на чл.10 от Закона за народните съвети. За улеснение на народните представители юристи и неюристи, защото юристите също не могат да владеят всички закони, в мотивите поясняваме кои са тези три правомощия.

Затова предлагам Великото Народно събрание да приеме на първо четене така предложения ви законопроект, внесен и редактиран от Законодателната комисия.

Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Благодаря Ви. Това е докладът на Законодателната комисия, която в този случай е и вносител. Откриваме дискусия. При мен има постъпили искания на трима души.

Давам думата на Стефан Радославов.

СТЕФАН РАДОСЛАВОВ: Уважаеми г-н председателю, драги колеги! Взимам думата в качеството си на член на Комисията за териториалното устройство и местните органи на държавна власт, за да поясня нещо по законопроекта, който аз също считам, че е навременен и не само защото ще се удължат за неопределено време правомощията на временните управи, аз считам дори, че и за един ден една временна управа, за да бъде управа, трябва да разполага с този кръг от изпълномощия. Но тук става дума за нещо друго. В нашата комисия този законопроект беше разгледан, част от комисията заедно с колегите от Законодателната комисия. Тук, във второто изречение на предлаганата корекция, що се отнася до буква "д" на чл.10 от действащия Закон за народните съвети се казва, че временните управи могат да изпълняват това правомощие след съгласуване с политическите сили на съответно местно равнище.

Смятам, че е допусната грешка и не думата "съгласуване", а думата "консултации" трябва да бъде поставена, така, както, поне доколкото си спомням, говорехме. Защо?

Защото "съгласуване" означава, че без съгласие на политическите сили един кмет не може да уволни една служителка, която закъснява за работа и не си върши работата, защото тя е да кажем член на Съюза на демократичните сили. Или обратното. При това положение, без да се пише изрично, тук се създава един допълнителен орган на държавна власт, който се поставя над кмета,

и това е едва ли не политически съвет на председателите на политическите сили. И аз питам: втора власт ли ще правим в общините, или ще се задоволим с една единствена власт? Една малка дума, която може да се тълкува по този начин по много начини, може да блокира действието на едно полезно действие, каквото е това. Смятам, че след като министър-председателят е назначил временни управи и им е дал пълната власт в съответствие с корекцията, която сега ще приемем, това е достатъчно да им гласуваме доверие и на тези хора не трябва да им пречим отгоре и да се издребняват нещата дотам, независимо от партийния цвят на временната управа или на нейния кмет. Това по-скоро е продукт на някакъв необоснован за мен страх, че може да се започне преследване на някои хора заради политическата им принадлежност или убеждения. Такова нещо не може да се гарантира по този наивен начин! Има предложение много по-сериозно, което днес ни беше раздадено, има и достатъчно други законови гаранции, които трябва да бъдат от по-общ характер, защото днеска за съветите, утре така ще стигнем и до последната фабрика! Затова аз предлагам да се постави, вместо "съгласуване" - "консултации". Защото е нормално в случаи, когато един кмет иска да освободи някого и не е доволен от него, да се посъветва с неговия партийен ръководител, ако е кмет нормално поставен на мястото си. Това е нещо нормално - да се посъветва, но да му се каже, че без съгласието на партийния секретар на която и да е партия той не може да предприема никакви мерки спрямо дадени служители, какво означава това? Мисля, че съм ясен. Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Госпожа Ботушарова има думата.

СНЕЖАНА БОТУШАРОВА: Благодаря. Уважаеми колеги народни представители! По предложениия текст имам две конкретни предложения.

Едното е свързано с ал.2 на § 1, а именно правомощията на съветите да избират ръководителите на специализираните органи така, както е предложено в законопроекта, да отпадне. Т.е., считам, че не е необходимо избирането на ръководителите на специализираните органи на съвета, а това са специализираните комисии по 57-мо постановление на Министерския съвет, които замества отделите, службите и управленията - тези ръководители да бъдат избирани след консултации или, какъвто ще да е терминът, с политическите сили на съответното местно равнище. Защо? Основният аргумент, който предлагам на вашето внимание е, че тези ръководители са професионалисти, а не политически фигури и не е необходимо отново да се политизират дори чисто професионалните дейности на съвета и да се създава възможност за спорове между политическите сили по места. Човек, който заема тази длъжност, или е профе-

сионалист, или не е, или може да я върши, или не може да я върши, така че не е необходимо да се внасят допълнителни напрежения в нормалната работа на съвета. Така че това е моето предложение - да не се дописва разпоредбата на закона, а да остане така, както е направена.

Наред с това искам да предложа на вниманието ви още едно допълнение към внесенния законопроект. Отнася се за останалите членове на временните изпълнителни комитети и управи, които не са на шатна длъжност, тъй като за тези законът, който приехме неотдавна, предвижда те да излязат в неоплатен служебен отпуск и да получават своето възнаграждение от съвета. Това са председателят, заместник-председателя и секретарят на временните изпълнителни комитети, съответно кметът, т.е. председателят на временната кметска управа. Но след като сега предоставяме толкова широки и абсолютно необходими правомощия на тези временни изпълнителни комитети и управи и срокът на тяхната работа няма да бъде два месеца или три, както се очакваше, а може би месец повече, и при тези трудни условия - икономически и зимни, в които влизаме, предлагам & 3 със следното съдържание. Смисълът е такъв: И останалите членове на тези временни изпълнителни комитети и управи да ползват платен служебен отпуск, за да могат да си вършат работата в кметствата и в съветите и съдържанието на нов & 3 е следното, следния текст ви предлагам: "Членовете на временните изпълнителни комитети и управи, които не са на постоянна работа в тях, имат право на платен служебен отпуск за времето, през което заемат тази длъжност". Става дума временно, докато се изберат новите местни органи на управление, но, за да се даде възможност на тези избрани и назначени лица да вършат пълноценно работата си във временните комитети и управи, поемайки пълноценно функциите на съвета. Това е моето предложение. Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Госпожа Ботушарова, само за себе си да уточня - Вие не предлагате корекция на втората алинея на & 1, не?

СНЕЖАНА БОТУШАРОВА: Предлагам да отпадне, да остане текстът в закон.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Да отпадне? Да, разбрах. За Вас само ръководителите на член 57 всъщност се включват в буква "д" на чл.10? Нали?

СНЕЖАНА БОТУШАРОВА: Да.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Благодаря Ви. Има думата Васил Палакаркин.

ВАСИЛ ПАЛАКАРКИН: Госпожи и господа народни представители! Госпожа Ботушарова ме изпревари, така да се каже, но излязох, за да ме видите

кой съм. (*Оживление в залата*) Както стана известно, с новото изменение много работа се трупа върху хората във временните управи и следователно на тези хора трябва да се даде някакъв регламент, да могат да вършат своята работа. Досега нещатните служители стоят на подслушване и по телефона кметът ги вика - червен, син или оранжев. Това не е работа, би следвало да им се даде постоянен статут. И затова аз предлагам следното: към & 1 да се създаде допълнителна алинея, която да гласи следното: "Нещатните членове на изпълнителните комитети и временните управи на кметствата са в платен служебен отпуск до прекратяване на правомощията им". С две думи, не е нужно според мен да има трета алинея, а тя трябва да е вързана с оня текст, който определя техните нови задължения.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Народният представител Янаки Стоилов има думата. (*Обръща се към Васил Палакаркин*) Благодаря Ви, това е писменото предложение.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Уважаемо председателство, уважаеми колеги народни представители! В основни линии подкрепям предложението, докладвано от председателя на Законодателната комисия във връзка със Закона за изменение и допълнение на Закона за народните съвети. Заедно с това бих искал да направя някои предложения и уточнения в предложения текст. Това, което дотук се очерта като проблем с принципно значение, е главно втората алинея на & 1, отнасяща се до изключения от общия режим по отношение упражняването на правомощията от временните изпълнителни комитети по чл.10, буква "д" от Закона за народните съвети. Или ако трябва да е достъпна за всички, тези техни компетенции, които са свързани с назначаването на ръководителите на специализираните органи, както се спомена, по 57-мо постановление на Министерския съвет.

Струва ми се, че предложеният вариант е по-сполучлив от обратното предложение - той да отпадне. Какви са аргументите?

Вярно е, че това създава една несвойствена за функционирането на държавната администрация процедура, изискваща консултация или даже, бих казал, съгласие на политическите сили на съответното местно ниво. Даже, ако трябва да сме по-категорични, когато разсъждаваме критично върху въпроса, трябва да си припомним една стара наша практика от времето на отечественофронтовските комитети, върху която сега гледаме снизходително, но парадокс или закономерност - с приетия преди известно време закон ние в някаква степен повторихме тази, да я нарека, революционна или не съвсем традиционна практика за изграждане на местната администрация. Следователно, животът наложи една форма - тук не искам да се връщам към нея, дали тя е най-спо-

лучливата и ефективната, но при липсата на закон за държавните служители и за уреждане на отношенията в държавната администрация, ние трябва да създадем известни гаранции за стабилност на апарата. Съвсем не искам да кажа, че не са необходими изменения в този апарат, защото и в момента наред със служителите, които професионално извършват своята дейност, вероятно на много места се налагат и промени. Но тези промени могат да бъдат извършени именно чрез едно разумно обсъждане, а не чрез различни партизански настроения, защото има фактически случаи и сега, когато определени членове на временните изпълнителни комитети и управи заявяват, че те ще действуват предимно като представители на своите партии или пък има случаи под въздействие на спонтанен обществен натиск, въпреки че са предложени от някои от политическите сили техни официални представители, да се заявяват и други хора като техни представители. Следователно, мисля, че е необходимо да се внесе известна стабилност, още повече, че става дума, както се подчерта, наистина за служители, които поначало се предполага, че са професионалисти. Т.е. това са началниците на специализираните служби, най-често инженери, архитекти, лекари и промените, без да бъдат спъвани, трябва да бъдат разумно извършвани там, където се налага. По този начин ние ще възприемем, макар и по един твърде специфичен, нетрадиционен начин, нещо, което съществува в другите страни - политическите лица, в случая членовете на временните изпълноми, да се сменят с оглед на промяната в политическата ситуация, докато се запазва една относително по-голяма стабилност в останалите служители на общинските съвети.

Тук не искам да го предлагам, защото това вероятно се вмести и в компетенциите на министър-председателя по отношение на назначенията на останалите служители. В някои от изказванията не се разграничиха тези две различни категории служители - едните ръководители на специализирани органи и другите да ги окажем като лица с технически функции. За тези, вторите може да се предвиди те да бъдат евентуално освобождавани или правени нови назначения след съгласието на председателя, заместник-председателя и секретаря на временния изпълнителен комитет. По този начин се създава достатъчно стабилност и възможност за оперативност в промените, където те са необходими.

Това са по принцип моите предложения. В самия текст по § 1 някои по-незначителни допълнения.

Може да отпадне текстът "на държавната власт", т.е. да се говори само за местни органи, тъй като това е донякъде атавизъм от разграничението на местните органи, на органите на държавна власт и управление. В световната прак-

тика те са органи специфични, които съчетават в някаква степен тези компетенции и не е необходимо да се подчертава тяхното качество в родовото значение.

А към чл.10, букви "а", "б" и "в" може да се прибави и "компетенцията на народните съвети". Тъй като законът не е пред мен не искам да цитирам конкретния текст, отнасящи се до приемането на териториално-устройствените планове на населените места. За разлика от конкретните градоустройствени решения, това са едни комплексни с глобално значение за развитието на териториалните общности въпроси и мисля, че те няма нужда да бъдат възлагани на временните изпълнителни комитети и управи.

Това са моите предложения. Мисля, че те допълват предложението законопроект, съответствуват на неговия дух и могат по-нататък да бъдат анализирани в Законодателната комисия при второто четене.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Стоилов, аз имам текста пред себе си, вижте чл.10а, буква "в", за това ли става дума - организират, ръководят и отговарят за цялостната дейност по териториалното и селищното устройство на територията на народния съвет?

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Да, ако се включват плановете, но аз мисля, че имаше отделен текст. Трябва да проверя. Текстът не е пред мен и ще го уточня.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Народният представител Димитър Велев има думата.

ДИМИТЪР ВЕЛЕВ: Уважаеми господин председател, уважаеми народни представители! Поначало считам, че не е редно да се предават функции и правомощия от народните съвети на техните изпълнителни органи, но ситуацията, в която ние се намираме и пред която сме изправени, явно налага някои от тези правомощия да бъдат предоставени на временните изпълнителни комитети.

Разбира се, тук става въпрос за едни изключения, предвидени в чл.10, б.а, б и в, които поначало не могат да се осъществяват от самите изпълнителни комитети.

Аз бих искал да взема отношение по тази спорна точка или алинея 2 на параграф 1, а именно отнасяща се до това, че правомощията по чл.10, буква "а", свързани с избирането на ръководителите на специализираните органи на управление към съвета да става след съгласуване или консултации с политическите сили на съответното местно равнище.

Считам, че това е много уместно, правилно и трябва да се приеме, тъй като ръководителите на тези специализирани органи това са председателите на

комисиите по 57-о постановление на Министерския съвет. Какво всъщност ме тревожи мен, ако не се приеме тази разпоредба?

Възможно е в някои общини временните и изпълнителните комитети да отстранят ръководители на такива комисии, които са членове на една или друга партия. Възможно е да се проявят политически пристрастия в някои общини, а за да има гаранции за това, необходимо е да се осъществи такава консултация с политическите сили, аз съм съгласен с г-н Радославов, че терминът "консултации" е по-правилен, отколкото терминът "съгласуване" с политическите сили.

Има опасност някои действително професионално изградени председатели на комисии по този начин да бъдат освободени само за това, че примерно 10 или 15 години те са заемали такива ръководни постове в съответните народни съвети. Нека да не забравяме, че една голяма част от тези председатели на комисии това бяха бивши заместник-председатели на изпълнителните комитети.

Нещо повече. В самото 57-о постановление на Министерския съвет те се третираха едва ли не по ранг като заместник-председатели, а всъщност бяха по ранг със секретарите на изпълнителните комитети. Именно затова аз смятам, че този текст е правилен и възразявам против тези искания ал.2 да отпадне.

Що се отнася до предложението, което направи г-н Стоилов, аз мисля, че то не е в чл. 10 а, буква "в", както казахте г-н Ганев, а се отнася до правомощието, предвидено в чл. 11 а, буква "в", където е казано, че общинските народни съвети разглеждат и предлагат за утвърждаване териториално-устройствени и градоустройствените планове на селищните системи и населени места.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Прав сте г-н Велев, така е.

ДИМИТЪР ВЕЛЕВ: За това става въпрос, а не въобще да отговарят и ръководят цялостната дейност по териториалното и селищното устройство. Те наистина ще я осъществяват, но когато става въпрос за разглеждане и предлагане и утвърждаване специално на териториално-устройствените планове, аз смятам, че действително това не бива да се възлага като правомощия на временните изпълнителни комитети, още повече, че процедурата за утвърждаване на тези териториално-устройствени планове е много сложна. Като разбира се, в случая нямам предвид самите градоустройствени планове, по които има просто вече придвижени преписки и производства.

Само с тези допълнения аз смятам, че този законопроект може да свърши добра работа, както се казва, тъй като не се знае докога точно ще действуват тези временни изпълнителни комитети.

По отношение на отменянето на & 8, който предвиждаше тримесечен срок за насрочване на изборите, аз смятам, че няма никакъв спор. Но не е лошо да се помисли и по един такъв въпрос - все пак не трябва ли Великото Народно събрание да определя срока, в който трябва да се насрочат избори за местни органи на държавната власт? Защото в самия Закон за народните съвети е предвидено в срок от 2 месеца, след изтичане мандата на народните съвети, да се насрочат такива избори, т.е. със закон се определя този срок. В случая, ако ние не определим такъв срок, остава изцяло този въпрос да се решава от президента и когато той реши, тогава ще се насрочат тези избори. А на мен ми се струва, че докато ние нямаме подготвени закони, както всъщност е и изявлението на президента, не могат да се насрочат такива избори. Но въпреки всичко за пълнота, след като в Закона за народните съвети има предвиден срок, защо да не оправомощим Народното събрание да определи такъв срок, макар ако не в този закон, то поне в Закона за избиране на местни органи на държавната власт.

Благодаря за вниманието.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Благодаря Ви за анализа, г-н Велев. Има думата Александър Праматарски.

АЛЕКСАНДЪР ПРАМАТАРСКИ: Уважаемо председателство, уважаеми колеги! Не смятах да вземам думата по предложението законопроект, тъй като госпожа Ботушарова достатъчно изчерпателно изложи аргументи за това, че предложената в параграф 1 алинея 2 трябва да отпадне, но след изложените съображения от преждеговорившите колеги от Българската социалистическа партия аз вземам думата, за да внеса известна яснота. В смисъл, опасенията, които се споделят тук, са най-вече от това, че може да се породят някаква партизанщина и да започнат едни неетични разpravии във връзка с тези специализирани органи и техните ръководители. Смятам, че тези опасения са излишни, тъй като компетентно са назначени от председателя на Министерския съвет временните управи, в които има представители на всички политически сили. И там, както знаем от закона, решенията ще се вземат с мнозинство. Аз не смятам, че сега назначените временни управи са по-малко компетентни и би следвало да имат по-ограничен кръг от правомощия, отколкото предишните, които знаем как бяха избрани и как работеха те на практика.

Затова считам лично аз, че опасенията за проява на партизанщина са неоснователни, поради което настоявам да отпадне алинея 2 на параграф 1.

Още едно съображение за отпадането на тази алинея е продиктувано и от необходимостта те да имат наистина пълен обем на правомощия. Вече веднъж Великото Народно събрание, всички ние тук гласувахме изменение на този закон. Сега се налага да гласуваме второ изменение на този закон, което, открито

вено казано, не ни прави чест, защото не сме догледали още при първото гласуване някои неща. Сега има обаче реална опасност, ако ние на тези временни управи наистина не им дадем пълни правомощия, просто животът ще го наложат да се извършват някакви промени и тогава ние ще бъдем изправени пред необходимостта едва ли не за трети път да променяме Закона за народните съвети.

Така че лично аз смятам и ви моля да подкрепите това, да не се налага трети път да бъде променен този законопроект, да дадем на временните управи по-големи правомощия.

Що се касае до предложението на колегата, който говори последен, че в този законопроект трябва да има определен срок, тъй като не се знае кога ще бъдат изборите и това създава известна неяснота и несигурност, аз също възразявам като аргументът за това ми е следният. Ние посочихме вече един такъв срок, знаете, най-късно 7 декември. С оглед обаче на новата ситуация, на необходимостта да извършваме административно-териториални промени, тези избори не по наше желание, надявам се никой от нас тук не иска да отлагаме изборите, се наложи да бъде променен този срок. Поради това правим и промяната на параграф 8.

Ако ние отново се обвържем с един срок, не се знае дали ние ще успеем от чисто техническа гледна точка, имам предвид работата в Законодателната комисия най-вече, в административно-териториалната, да подготвим необходимите законопроекти, без които не можем да отидем и да произвеждаме местните избори.

Така че възразявам и против това, което изложи колегата във връзка с установяването на някакъв твърд срок.

Благодаря ви за вниманието.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата за реплика г-н Петър Берон.

ПЕТЪР БЕРОН: Уважаеми колеги! Искам само да отбележа, че страховете, че временните управи могат да пристъпят към освобождаване от длъжност на председатели на комисии по политически причини поради членството им в една или друга партия, са неоснователни. Въпреки че персоналът на народните съвети не е деполитизиран, но това има съвсем непосредствено отношение със закона, който ние току-що гласувахме. Тук се сблъскваме с първото изпитание по този въпрос и аз веднага искам да отбележа, че ние трябва да се придържаме именно към гаранциите, които бяха дадени, и към постановките в закона, че никой не може да бъде преследван и уволняван от работа заради своята политическа принадлежност. Ако се докаже, че определено лице е било

уволнено само по тази причина, а не по други съображения, уволнилият го носи отговорност, разбира се.

Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата г-н Крум Неврокопски.

КРУМ НЕВРОКОПСКИ: Уважаеми господин председателю, уважаеми колеги! Подкрепям предложението за изменение и допълнение на Закона за народните съвети само досежно текста на параграф 1. Според мен предложението алинея 2 всъщност влиза в противоречие с първата алинея. Тя не е нужна. Изрично е посочено в алинея 1, че временните управи на кметствата и временните изпълнителни комитети на народните съвети упражняват правата на самите комитети и на избраните народни съвети. По понятни причини не могат да бъдат избрани народни съвети. Това ще стане едва, когато бъдат произведени общинските избори. И затова дотогава освен правата, които ще изпълняват тези временни управи, първоначално идеята беше такава, че те само ще изпълняват поръчението на Великото Народно събрание да контролират самото провеждане или произвеждане на изборите за местни органи на властта. Но както се вижда от предложения законопроект за изменението и в мотивите, това не е възможно по понятни причини да стане до 7 декември, затова на тях им се възлагат и другите функции, които се изпълняваха от народните съвети. Следователно, щом това е така, не е необходимо да има алинея 2 и аз ви моля да не гласувате алинея 2. Защо? Щом ние приемаме в алинея 1, че временните местни управи, имам предвид кметствата, и временните изпълнителни комитети ще упражняват права, които упражняваха предишните народни съвети, това означава, че те са в правото си да сменят председателите и съответните членове на комисиите към народните съвети. И всъщност сега не е тайна защо вземам думата - и на вас от лявата страна, и тук сигналите, които идват до нас, са, че е възникнал спор по места при временните управи и особено при временните изпълнителни комитети какво да правят с председателите на комисиите, защото те си остават същите лица. А знаете кои оглавяваха тези комисии. Не става въпрос да им правим характеристика, моля, аз искам да бъде правилно разбран. Ето случая в Благоевград. Избрана е комисия от 11 души, в които съгласно споразумението или съгласно принципа на консенсуса тук в парламента, съответно има представители от Българската социалистическа партия, Съюза на демократичните сили и Българския земеделски народен съюз. Но се оказва, че временната управа в Благоевград (те ни слушат в момента) не са в състояние да предложат поне на една от тези комисии нов член от управата. Платен е председателят (ако сега ни слуша, тя е жена) на място-

то на бившия председател на Общинския съвет в Благоевград, секретарят и ако не се лъжа, заместник-председател. Всички други са на принципа на доброволност, идват на заседания или просто да работят, и да продължат комисиите си в пълния състав такива, каквито са били от преди 10 ноември 1989 г. Или очевидно е, че е необходимо, тук един колега неправилно употреби израза, че им се предоставят нови функции, които не им се полагат, или им се дава нещо, което не им се полага. Не е така. Със законопроекта те започват да упражняват права. Това е законопроектът, това е Великото Народно събрание. Казва, вие ще имате правата, които имаха по-рано общинските народни съвети. Следователно, щом това е така, те са в правото да сменят всички председатели на тези комисии не защото са лоши или не са красиви. Но когато във временните изпълнителни комитети има лица с данни за морал, за почтеност, за поведение в обществото, за квалификация, професионални качества, очевидно е, че от тези членове на новите управи или временните изпълнителни комитети могат да оглавяват комисии.

В заключение. Какво би се получило на практика? Продължават тези председатели на комисиите в пълния си състав, новите членове на временните управи, на общинските народни съвети няма да могат да влязат във функциите, за да оглавят поне една комисия. Това са споровете по места и аз ви призовавам да приемете тази алинея да не се гласува. Тя не е необходима. Даже, ако щете, в името на едно съгласие, на една добронамереност, за да можем по места, там, където са избрани, да функционират. Някой употреби един израз за неспособност на тези временни управи да функционират по места или по-скоро за временните общински управи. Имам предвид общинските управи. Те не биха могли да функционират, не биха могли да изразяват общо становище на база на едно съгласие, ако не могат да сменят един председател на комисията, когато има достатъчно по-достойни членове от самия временен изпълнителен комитет.

Затова ви моля да не гласувате предложената алинея 2. Ако си спомнят членовете на Законодателната комисия, точно по този въпрос се спореше. И аз не разбирам защо не се проявява повече мъдрост или повече добронамереност в името на това временните управи да функционират на базата на едно общо съгласие, за да бъдат полезни на населението в съответния общински народен съвет и наистина да изпълнят задачата в бъдещите избори да изберем достойни представители на населението по места.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Благодаря, господин Неврокопски. Има думата господин Мануш Романов.

МАНУШ РОМАНОВ: Уважаемо председателство, уважаеми дами и господа! Аз ще направя само едно предложение. Най-напред се присъединявам към мнението на колежката Ботушарова за отпадането на абзаца към член 1. Предлагам друг, нов абзац към параграф 1. Във временните управи не могат да участвуват членове на досегашните изпълнителни комитети на народните съвети. Мотиви: Най-напред искам да ви припомня поговорката за пременилия се Илия пак в тия. Досегашните изпълнителни комитети, най-вече председателите, заместник-председателите и секретарите, символизират инерцията на една дискредитирана в очите на хората власт. Тези личности бяха източници на допълнително напрежение по време на изборите. Спомнете си студентските външения, след това градовете на истината, ако щете и подпалването на Партийния дом!

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Романов, чуйте ме само за една минутка. Извинявам се, но временните управи са назначени на базата на действащ закон. И това вече стана. Да не би Вашите аргументи да са за един текст, който отдавна е в сила. *(Смях в залата)* Ние разискваме друг законопроект сега, моля Ви да се придържате към предмета на днешния законопроект.

МАНУШ РОМАНОВ: Аз Ви разбирам, господин председател, но тъкмо това е падението на този член. *(Смях в залата)* Липсата на тези служители в новите временни управи...

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Романов, все пак, падението и на кой член, кажете. *(Смях в залата)* Извинявам Ви се пак, законопроектът се базира на друга идея. Ако Вие искате да внесете нов законопроект, това е съвсем друга работа, има ред за това.

МАНУШ РОМАНОВ: Искам да внеса нова клауза в законопроекта. *(Шум в залата)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Тишина, моля! Имате думата.

МАНУШ РОМАНОВ: Липсата на споменатите служители в новите временни управи ще бъде една от гаранциите за провеждане на спокойни, честни, обективни и истински свободни избори. В тяхното лице хората виждат тъкмо това, с което започнах - инерцията на тоталитаризма, която няма място в понататъшния живот на нашата страна.

Благодаря ви за вниманието. *(Частични ръкопляскания)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата за реплика госпожа Савка Йовкова.

САВКА ЙОВКОВА: Уважаемо председателство, дами и господа! Вземам думата за реплика по повод възникналите предложения за подмяна на понятието "съгласуваност" с понятието "консултации". Бих желала да обърна внимание върху това, че преди да вземем решение, трябва да се съобразим, че понятието "съгласуваност" включва крайния позитивен резултат след проведени консултации. Консултации може да има много, но резултат да няма.

Затова според мен по-правилно е да приемем понятието "съгласуваност", както е заложено в законопроекта.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата също за реплика господин Нешев.

СТЕФАН НЕШЕВ: Уважаеми колеги! Имам чувството, че ако мен ме бяха избрали за временно управляващ кмет на гр. Русе или на гр. София и ако вие искате да ми налагате известни ограничения с кои сътрудници ще изпълнявам своите обязанности би било една голяма грешка. Всеки, който иска да застане в историята, иска и да се подпише в нея. Нека не пречим на тези, които искат да се реализират обществено полезно с излишни догми. Мисля, че никой кмет не би се лишил от изпълнителския орган в лицето на ръководител на някаква комисия, който ще му сътрудничи. Той винаги би отстранил някой некадърник или човек, който е неморален и би му пречил. С това мисля, че нещата се изчерпват.

Благодаря за вниманието.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата Красимир Премянов.

КРАСИМИР ПРЕМЯНОВ: Уважаеми господин председателстващ, дами и господа народни представители! Аз също нямах намерение да взимам отношение, но някои от изказванията на колегите, взели участие в дискусиата ми дадоха основание да се включа по същество с няколко лични съображения по направените от тях предложения. Аз мисля, че ако трябва да оценяваме дейността на досегашните народни съвети едва ли ще видим, че основание за критична оценка на тяхната дейност ни дава фактът, че не всички членове на изпълнителните комитети са били шатни. В този смисъл смятам, че в никакъв случай няма да подпомогнем работата на временните изпълнителни комитети и управите в кметствата, ако им дадем такава възможност всички членове в тези изпълнителни комитети да преминат на шатни начала. Достатъчно е според мен, ако в § 3, който предлага колежката Снежана Ботушарова, предвидим правото им да ползват допълнителен платен отпуск за участие в заседанията на тези временни изпълнителни комитети и управи в кметствата.

Убеден съм, че ако зависеше от господин Неврокопски правомерното, моралното (издържано и колегиалното) отношение към дейците, служителите на тези органи на властта, сигурно нямаше да бъде допусната партизанщина. Но аз искам да го върна към основанията, които възприехме - политически гаранции за нормалното функциониране на тези временни органи на държавната власт. Те предвиждаха именно и единствено съгласуване с политическите партии. Ако това бяха органи, изградени в резултат на редовни избори за местни органи на властта, такива гаранции естествено нямаше да бъдат необходими. Но, според мен, възприетият стил и от измененията в закона, които ние вече направихме при предишното гласуване и практиката показват като целесъобразно и основателно именно такъв подход и текст, който е предложен тук в ал.2 на § 1. Подкрепям именно такъв подход, какъвто е възприет от вносителите на този законопроект.

Искам да помоля да не правим тотални оценки за дейците на досегашните временни изпълнителни комитети на общинските народни съвети. Аз искам да кажа, че тези, които са действали в тези временни изпълнителни комитети, ако можем да им дадем квалификацията, както се изрази един колега преди малко в своето изказване, на некадърници, убеден съм, че ще имаме консенсус в оценката си за тяхната неспособност да си вършат работата и ние единодушно, при съгласуване с политическите сили, ще създадем условия да освободим съответния орган на властта от тяхното присъствие. Но, в същото време, в дейността на органите в изпълнителните комитети на кметствата действаха добросъвестни хора с висок професионализъм и компетентност и мисля, че е несправедлива оценката, още повече, че голяма част от тях сега влизат в различни политически сили - и в БСП, и в СДС. Това е тяхно право, но това в никакъв случай, че в миналото са били в този орган, не ни дава основание тотално да ги оценяваме като недобросъвестни и некомпетентни служители. В този смисъл смятам да защита безименно тези от тях, които са показали своята добросъвестност, морал и висок професионализъм и съм убеден, че като членове на СДС или БСП те ще бъдат полезни в тези органи, в които им е гласувано доверие да представляват отделните политически сили.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата Петко Захариев.

ПЕТКО ЗАХАРИЕВ: Уважаеми господин председател, дами и господа! Много от хората, които влязоха във временните управи и им запазваме местата, където са работили досега, са вземали по-големи заплати. Много от хората, които са включени в новите изпълнителни комитети и във временните кметски органи. Следователно, правя предложение, че заплатите, получавани от изпълнителните комитети и кметствата да са такива, каквито са получава-

ли преди това. Няма никакви основания да им намаляваме заплатите. Това е приложение към & 3.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата Венцеслав Медарски.

ВЕНЦЕСЛАВ МЕДАРСКИ: Реплика към уважавания от мен господин Премянов. Ако зависеше от Крум Неврокопски временните управи щяха да бъдат в момента 37 процента за СДС, а не както беше водена политиката от правителството. Желяз да ви кажа на всички вас от лявата страна, и по-скоро на господин Луканов, че в програмата на господин Луканов има 300 дни граждански мир. Така че да не ставаме евтини на брашното, а скъпи на триците. Нека да се създаде възможност хората да получават заплатата, става въпрос за 2-3 месеца, за да си гледат нормално работата. Смятам, че ще се създаде възможност и за запазване на гражданския мир и потушаване на тези социални напрежения, които биха могли да се породят след провеждане на програмата, която предложи господин Луканов.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата Георги Спасов.

ГЕОРГИ СПАСОВ: Уважаемо председателство, уважаеми народни представители! Съгласно изменението и допълнението, което приехме към Закона за народните съвети нито една от политическите сили не може да има превес. Ето защо не разбирам искането на застраховки и гаранции, с които сякаш управляващата партия иска да увековечи своето ръководно място в обществото. След като това е гарантирано от закона, че нито една политическа сила не може да има превес, мнозинство, тогава какъв е смисълът да се приема нова алинея, която да гарантира, че уволнението или преместването и т.н. може да става само след съгласуване с тези политически сили, които съставляват временните изпълнителни комитети и временните управи в кметствата.

Присъединявам се към това да бъдат в платен отпуск до завършване на техния временен мандат всички, които участват в управлението. Върху плещите на един секретар ще лежи цялата тежест на изборите, които ще бъдат провеждани сега. Как може той да не бъде платен? (*Оживление в залата*) Някои от тях не са платени. (*Оживление в залата*) В кметствата, господа, се запазиха секретарите, които сега не са във временните управи. Те станаха технически секретари или заеха някакви други места в съветите и получават заплати, но секретарите в кметствата, които не са били досега секретари не получават заплатата. Много ви моля да се справите с практиката. Ето защо моето мнение е, че те също трябва да бъдат платени.

Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата за реплика Кръстю Трендафилов.

КРЪСТЮ ТРЕНДАФИЛОВ: Повод за репликата ми е изказването на господин Спасов и предложението на госпожа Ботушарова. Уважаеми колеги, с предложението на госпожа Ботушарова да станат всички членове на временните управи щатни.

СНЕЖАНА БОТУШАРОВА: Да ползват платен служебен отпуск.

КРЪСТЮ ТРЕНДАФИЛОВ: То е същото, госпожа Ботушарова.

СНЕЖАНА БОТУШАРОВА: Не е същото.

КРЪСТЮ ТРЕНДАФИЛОВ: Не е същото, но получават пари, за да изпълняват същата длъжност. аз говоря, че досега такъв прецедент не е имало. Досега в изпълкомите е имало щатни членове, каквито са председателят, заместникът и секретарят. Останалите са политическо ръководство, а те имат апарат в съветите, с който трябва да се върши работа. Този апарат продължава да съществува.

Що се отнася до комисиите какви са страховете, че трябва да се консултираме? Ние допуснахме вече този юридически прецедент при назначаването на временните управи. Това не значи, че не могат да се уволняват хора. Могат, разбира се, и вероятно трябва да се уволняват някои хора, но както каза господин Неврокопски трябва да се уволнят всички, за да може да се назначат новоизбраните членове на управите. аз не съм съгласен, по простата причина, че членовете на временните управи в момента са политически личности. А хората, които работят като председатели на комисии са професионалисти. Ако от тях например има архитект, който е член на временната управа и може да оглави отдела, разбира се, защо да не го оглави? Но, в повечето случаи, това са политически личности и те трябва да участвуват именно като един народен съвет, да се консултират, а щатни членове на изпълкома, заедно с апарата в общинския народен съвет да изпълняват своята работа.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Напомням, че трите минути за реплика свършиха.

КРЪСТЮ ТРЕНДАФИЛОВ: Иначе се получава, че ние трябва да имаме около 9-10 хиляди нови щатни бройки във временните управи.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата за реплика Красимир Премянов.

КРАСИМИР ПРЕМЯНОВ: Уважаеми колеги! Искам само да ви върна към тези дебати, които водихме, когато търсехме бюджетни резерви, за да можем да увеличим размера на пенсиите за пенсионерите в страната. Тогава констатирахме, че малко са бюджетните резерви за това, а възложихме на правител-

ството да разкрие такива. Искам да ви кажа, направих бързо една сметка - по принципа, по който се образува фонд "Работна заплата" плюс допълнението 30 процента за Данък обществено осигуряване. Исканото от нас да стане ще означава, че при евентуално удължаване от шест месеца на мандата на тези местни органи на властта, допълнително ще обременим и така тежкия и нямащ резерви бюджет с още 25 милиона лева.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Андрей Андреев има думата.

Народните представители са настойчиво помолени да влязат в залата, ще се гласува! Ако има дежурни служители тук, нека настойчиво и те да ги призват!

АНДРЕЙ АНДРЕЕВ: Уважаеми колеги! Тук някак се смесваше от преждеговорившите думата "съгласуване" и думата "консултация". При съгласуване - това означава всяка една от политическите сили, която няма да бъде съгласна, да сложи вето върху дейността на дадения общински, временен изпълнителен комитет на общинския народен съвет. Въпреки че господин Трендафилов говореше за консултации, текстът, който е предложен, е "съгласуване". Много ви моля, работил съм достатъчно дълго време в системата на народните съвети, но нека да си остане да променим думата "съгласуване" с "консултации", за да се даде все пак възможност на съответните временни изпълнителни комитети, където се наложи, да се назначат, където има свободни бройки, защото иначе няма да могат и на свободните бройки да се назначат съответни специалисти, да могат спокойно да си вършат работата.

По отношение на предложението да се запазят досегашните по-високи заплати на тези служители, които сега са включени във временните изпълнителни комитети. Има такива разпоредби, не е необходимо в сега съществуващия проект за изменение на Закона за народните съвети да включваме нова такава разпоредба. И досега всички служители, изборни служители на народните съвети, когато са получавали по-висока заплата, имаха право да си получат по-високата заплата, която преди това са получавали.

По отношение на предложението на Снежана Ботунарова за предоставяне платен служебен отпуск на служителите, които сега са включени във временните изпълнителни комитети - смятам, че и тя има основание. Затова може би е необходимо това да се преценява от самия изпълнителен комитет и затова да се постави думичката, че могат да получават платен служебен отпуск за изпълнение на съответните свои служебни задължения като членове на временните изпълнителни комитети и управи в кметствата.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Благодаря Ви. Господин Палакаркин иска да направи реплика.

ВАСИЛ ПАЛАКАРКИН: Госпожи и господа народни представители! Двама другари красноречиво отхвърлиха предложението на нещатните членове на управите да бъдат в платен служебен отпуск. На мен ми е ясно защо. Казват, че някога, в другите изпълнителни съвети работата стояла другояче, били много нещатни. Те са били нещатни, да, но някъде са получавали пари, за което не им е държано сметка, че работят и в народните съвети, във временните управы сега. Моят колега, който е във временната управа в гр.Станке Димитров, Душница, е инженер в Химическия комбинат. Десет пъти, казва, директорът ме търси къде съм, дали не участвувам във временната управа. Той трябва да получи статут и да има своята свобода на действие. А ясно е защо, и сега в съветите са запазени всички хора. Трябва вече да приемете и да признаете вашето отделяне от държавата и от другите организации, които дават пари и имайте предвид това. Искате да се спогаждаме, ние сме "за", но трябва да се дадат условия на нашите хора да работят. Новият човек има предвиден ден - четвъртък, от 13 до 17 ч., за 4 часа той не може да се запознае с работата на съвета. Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Георги Петров - за реплика. Тези реплики да не са всъщност начин да се излагат гледни точки! Да, заповядайте.

ГЕОРГИ ПЕТРОВ: Аз смятам, че тази дискусия вече би следвало да привърши, но искам да поставя следния въпрос, който се подмина малко мимоходом. Пак повтарям - заместник-председателите и секретарите в селата не са платени. Ето защо ние държим те да бъдат платени. След това, нормално е другите членове на управите да бъдат платени, и да бъдат в платена отпускат, тъй като те все пак трябва да живеят, трябва да съществуват, трябва да получават отнякъде заплаги. Ето вие държите, да кажем, да бъдат платени и остават председателите на комисията, но нека да има някаква равнопоставеност.

Освен това, нека господин Луканов, той назначи толкова временни управы, толкова кметове, нека да има някакъв отчет все пак какво е съотношението на силите, как се решиха тези проблеми, защото на много места имаше спорове, които тук се разрешаваха.

Освен това аз смятам, че все пак се получиха някъде "извивания на ръце", не се решиха най-правилно нещата. И според мен на много места председателите на временните управы не са пропорционално равностойни и представители на СДС.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Какво предлагате по законопроекта, господин Петров?

ГЕОРГИ ПЕТРОВ: Аз предлагам да бъдат платени и заместник-председателите, и секретарите на селските общински народни съвети.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Благодаря Ви. Реплика - госпожа Ботушарова.

СНЕЖАНА БОТУШАРОВА: Благодаря за репликата. Просто я поисках, за да не се заблуждава общественото мнение и някои от нас, които не са запознати подробно с работата на народните съвети. Не става дума, моля ви, за някакви допълнителни средства за работата на тези, които са назначени във временните управи. Ами аз искам да попитам - а когато народните съветници в предишните мандати участваха в сесии, в комисии, нима те не ползуваха платен служебен отпуск? Когато ставаха изборите за Велико Народно събрание, членовете на избирателните комисии нима не бе им предоставено правото на платен служебен отпуск затова, че те изпълняват обществени задължения? Така че не виждам тук нищо смуцаващо и нищо тежашо на бюджета, напротив - една възможност пълноценно временните изпълкоми и управи да си вършат работата. Така че, много моля, нека не отклоняваме въпроса и да поставяме някак нещата в една светлина, която не съответствува на предложението и на практиката. Така че поставям още веднъж въпроса - става дума да излязат в платен служебен отпуск! Те така или иначе, изпълнявайки тези задължения, ще трябва да ползуват такъв. Но нека не се притесняват тогава, когато работят!

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Заповядайте. Макар че аз имам чувството, че много разширихме границите на понятието за репликата, много!

ВЪЛКАНА ТОДОРОВА: Искам да подкрепя госпожа Ботушарова за платения служебен отпуск и да се аргументирам защо. Новите временни управи в много общински съвети вече започнаха да действуват и трябва да ви кажа, че имат твърде много работа. Събиранията на изпълнителните комитети са почти всеки ден или задължително през ден. Съгласете се, не е много удобно тези хора да отсъствуват от работа по половин ден през ден и в същото време да се водят на работа. Добре е да бъдат в платен служебен отпуск. Твърде много работа изостана в съветите през последните месеци. На много места в кметствата нямаше кметства в продължение на няколко месеца, има много въпроси, които искат спешно решаване, твърде много работа. И твърде много ще бъдат засти хората в изпълнителните комитети сега.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Първанов. Искате да повдигнете процедурен въпрос господин Ахрянов.

АНГЕЛ АХРЯНОВ: Уважаеми колеги! Имам усещането, че разговорът започва да се върти в кръг. Предлагам да прекратим дебатите и да минем към гласуване.

Благодаря ви. *(Откъслечни ръкопляскания в блока на СДС)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Първанов има думата.

ИВАН ПЪРВАНОВ: Само две минути, госпожи и господа народни представители.

Отново се връщам заедно с онези колеги, в лицето на Стефан Радославов и господин Андреев за термина "съгласуване". Много е опасен, ако остане. Това означава консенсус. *(Шум в залата)* И представете си, че един компрометиран председател на комисия, каквито обикновено са председателите на комисиите по търговия и услуги *(смях в залата)*, една политическа сила в лицето на една партия заяви на председателя на временния изпълнителен комитет "Не, аз от името на нашата партия заявявам, че не съм съгласен", това означава по силата на този термин, употребен в закона, ако той остане, този председател да не бъде махнат от състава на шата на самия съвет.

И затова аз се връщам към предложението на господин Радославов и моля настойчиво да приемете вместо "съгласуване" термина "консултации".

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Берон поиска думата като ръководител на парламентарна фракция. Има думата.

ПЕТЪР БЕРОН: Аз искам да отбележа, уважаеми колеги, че в цялата тази кампания по назначаването на временни управи Съюзът на демократичните сили прояви изключителна конструктивност и изключителна щедрост *(възгласи "Е-е-е!")*, не бързайте да възклищавате, тъй като и без да имам под ръка статистиката за хората, управите, назначил господин Луканов, аз мога със сигурност да твърдя, че процентът на председатели на управи, съгласувано назначени в общините е много по-голям по отношение на БСП, отколкото се полага от изборните резултати. На много места ние се съгласихме, не направихме въпрос, съгласувахме тези управи, обаче ето сега, че им се връзват ръцете да правят необходимите промени.

Призовавам настойчиво на тази наша конструктивност да се отговори със също такава конструктивност - да се дадат права на тези хора да управляват общините през тези три или четири месеца ефективно и така, както трябва. На повечето места, повтарям, председатели на временните управи са членове на БСП.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Такъв е законопроектът.

Последни две думи на господин Димитров и гласуваме предложението на господин Ахрянов.

КАЛИН ДИМИТРОВ: Уважаемо председателство! Взимам отношение във връзка с последната реплика на госпожа Снежана Ботушарова. Ние днес обсъждаме изменение на Закона за народните съвети, с които предоставяме права на временните управи такива, каквито досега имаха областните съвети и общинските съвети. Останах с впечатление, че госпожа Ботушарова настоява за постоянен платен отпуск. А в Закона за народните съвети в глава VI, що става въпрос за временен отпуск, който могат да ползват когато заседават членовете на временните изпълнителни комитети и на временните управи в кметствата, в чл.50 е записано: "Народните представители и народните съветници получават от учрежденията, стопанските и други организации, в които работят, платен отпуск за участие в сесиите на представителни органи и в работата на комисиите".

Така че никога общинските съветници, които са били членове на изпълнителните комитети, не са получавали постоянен платен отпуск.

И аз предлагам този въпрос да не се включва, когато Законодателната комисия обсъжда окончателния вариант на изменението на закона, и сега да пристъпим към гласуване на първо четене на предложения законопроект така, както го е предложила Законодателната комисия.

Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Такова е и предложението на господин Ахрянов. Но заместник-председателят на Министерския съвет поиска думата за две изречения.

НОРА АНАНИЕВА: Уважаеми господин председателю, уважаеми колеги народни представители! Наистина няма да злоупотреба, макар че вероятно ви интересува информацията за работата на консултативната група, създадена със съгласието на Председателството и на ръководителите на всички политически сили, която работи в продължение на почти две седмици много интензивно. Надявам се утре ще бъде последното заседание. Аз тук бих се съгласила с господин Берон, че работата премина изключително конструктивно и бих желала да благодаря официално на представителите на Съюза на демократичните сили господин Могелански и господин Иванов, на представителя на Българската социалистическа партия господин Дечев, на представителите на Движението за права и свободи - господин Шабанов, и господин Янчев да не забравя от Българския земеделски народен съюз, с изключително конструктивна роля господин Батков от Отечествения съюз и представител на Отечествена партия на труда.

Нарочно изброявам, за да се види в каква атмосфера ние намерихме общ език при всички трудности, за някои от които вие четете в печата. И мисля, че ние не работихме в дух на това кой на кого отстъпва, ние се водихме от обективните резултати от изборите, от закона, който предвижда да няма доминирание на нито една политическа сила. И някои от изпълнителните комитети, които вече започнаха работа, временните, показват едно наистина коалиционно сътрудничество. И аз се радвам най-много на това, че повече от сто, близо сто и петдесет общини сами стигнаха до съгласие. Ние всъщност се занимаваме, тази група, с около 130, от които 30 най-костеливи и 5,6 от тях са останали за утре, не искам да ги споменавам.

Надявам се, че така ще продължи и работата вече, когато се захванат тези общински съвети с реалните проблеми на населението. Не са подписани още десетина заповеди за общини. Всички останали даже до последния момент господин Луканов подписа. Неприятните инциденти в Пловдивска област, за които четете, сме се договорили, че утре още един път ще разгледаме именно като инциденти, като изключение и тъй като първа трябва да се учим да работим заедно и то там, където напират проблемите на хората, аз искам, приключвайки тази много тежка и отговорна дейност, която ми беше възложена - да ръководя заседанията на тази група, да изкажа такава надежда и едновременно с това да споделя и своето разбиране, че само наистина с добра воля, без да се брои кой на кого отстъпва, кой какви бройки дава и къде и как да ги компенсира, могат и в перспектива да се решават въпросите. Защото, ако говорим за отстъпване в тези категории, сигурно няма да ни разбере населението от Михайловградска област, където навсякъде бяха решили равнопоставеност - две-две-две-едно, примерно при положение на 60-70 процента спечелени избори от БСП. *(Ръкопляскания)*

Ето аз взимам този пример, за да видите, че всъщност там, където има добра воля за работа, може да се постигне разбиране.

Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: И така предложението на господин Ахрянов ще се гласува за прекратяване на дебатите.

Който е съгласен с предложението на народния представител Ангел Ахрянов да се прекратят дебатите по първото разглеждане на законопроекта за изменение и допълнение на Закона за народните съвети, моля да гласува. Против? - Двама. Въздържали се? - Един.

Това предложение се приема.

И сега по-същественото. Преминаване към първо гласуване по принцип на внесенния от Законодателната комисия законопроект за изменение и допълнение на Закона за народните съвети.

Който е съгласен на първото четене с принципното съдържание на законопроекта, моля да гласува. Има ли против? - Четирима души. Въздържали се има ли? - Трима.

Законопроектът се приема при първото гласуване. (*Откъслечни ръкопляскания*)

Господин Крум Неврокопски поиска думата, за да обясни начина, по който е гласувал.

КРУМ НЕВРОКОПСКИ: Уважаеми-господа народни представители! Гласувах против внесения законопроект по принцип. Така се казва. И аз отговарям: по принцип гласувах против законопроекта. Защо? Защото, както заявих в изказването си по същество, ако временните изпълнителни комитети няма да могат да сменят сегашните председатели по места, моля ви се, това означава през задния двор тези председатели..., вие ще проверите, ако не съм прав, в голямото си мнозинство, тези председатели са бивши членове на общинските изпълнителни комитети и през задната врата ние им осигуряваме власт. Затова гласувах против! Щом временният изпълнителен комитет няма да има право да смени председателите, аз не казвам всички, но тези, които са компрометирани достатъчно и нямат качества (да оставим този въпрос), щом изпълнителният комитет, временният комитет, господа народни представители, отляво, ако той не е в състояние да си смени председателите на комисиите, какви функции ще изпълнява, щом със законопроекта предоставяме пълномощия, които са равни на бившия общински народен съвет? Тогава само формално фиксираме тези права. Обръщам се към вас (*сочи залата*) които възразявате, конструктивно, защото тези хора ще изпълняват функциите си само на базата на едно съгласие. Ако ние само декларираме това, искам добре да се запомни, пак повтарям, щом тези председатели, поне така да разберете, ако те са бивши членове на общинския народен съвет, защо избираме нова временна общинска управа? И да си останат там председателите и да връзват ръцете на общинската управа? Това е абсолютно неправилно. По второто четене ще се надейваме да стигнем до консенсус и да гласуваме тогава закона текст по текст.

Благодаря за вниманието. (*Частични ръкопляскания в опозицията*)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господа, като прегледате текста на днешния дневен ред, ще видите, че решихме дискусиата по правителствената програма ще се разгърне утре; материалът, озаглавен "Прокурор, състав на Върховния съд", ако се представи, ще бъде предмет на утрешното об-

съждане; законопроектът за народните съвети - също утре; и ако е възможно работната група, която работи, но може би не съвсем интензивно, да внесе едно обобщено предложение за законодателен график за работата на Великото Народно събрание, като има предвид и приложението към правителствената програма, наречено Законодателна основа и други приоритети от гледище на различните комисии.

Това е предложение за дневен ред за утре, ние ще го гласуваме утре.

Моля ви за още една минута внимание, извън дневния ред.

Подновено е искането да бъде освободен от правата и задълженията му като народен представител Йордан Димитров Радичков. Член 85 от Закона за избиране на Велико Народно събрание изискваше 7-дневен срок. От неговата молба и разискванията изтекоха повече от 2 месеца. Той не е тук. Всъщност неговата невъзможност, според неговата преценка, да изпълнява функции на народен представител, той потвърждава и с неучастието си посега в работата на парламента.

Аз искам да помоля да разгледаме този въпрос. Той няма да ни отнеме време, дискутиран е.

Има думата г-н Стефан Савов, след това г-н Дерглиев, след това г-н Петко Симеонов.

СТЕФАН САВОВ: Ще ви върна 2 месеца назад. Спомнете си, че когато г-н Радичков поиска да бъде освободен, тук станаха няколко от нашите най-видни дейци на литературата, изкуството и културата и защитиха неговото искане. Основата на тази защита беше, че г-н Радичков е един голям творец, което никой от нас не отрича. Аз лично също се възхищавам от неговото творчество. Но тогава, пак ако си спомняте, излязох на трибуната и защитих тезата, че ние не трябва да освободим г-н Радичков именно поради тази причина, която се излагаше, че е един голям творец. Още повече, г-н Радичков имаше непредпазливостта да каже в едно интервю пред телевизията, че такава била уговорката. Пак ако си спомняте, тогава освободихме двама господа, не искам да квалифицирам мотива на единия, че искал да работи в чужбина. Ние ги освободихме, но не освободихме г-н Радичков.

Лично аз гласувах против освобождаването и мисля, че действувах принципно. Мисля, че и тогава Народното събрание абсолютно принципно гласува. Споменах тогава, че в това Народно събрание са били големи писатели като Иван Вазов, Константин Величков, Ангел Страшимиров, Стоян Михайловски. И никой от тях не е искал заради тяхната битност на голям писател някакви специални привилегии. Тъй че смятам, че тогава нашето решение беше принципно.

Сега, след като минаха вече 2 месеца, не че сме дали урок на г-н Радичков, не искам това да кажа, по сега г-н Радичков вече иска да бъде освободен. При това, както научих, не го познавам за съжаление, той е болен, прекарал е тежка болест и лично аз сега вече бих гласувал за неговото освобождаване и бих отправил призив към моите приятели да гласуват за това освобождаване. Въпрос на принципи, каквито ние тук трябва да спазваме.

Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата д-р Петър Дертлиев.

ПЕТЪР ДЕРТЛИЕВ (От място): Подкрепям становището, което изказа г-н Савов, и се отказвам от думата.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Петко Симеонов също се отказва, и той подкрепя това становище. Има пълна подкрепа.

Искам да помоля народните представители, които са съгласни на основание на чл.85 от Закона за избиране на Велико Народно събрание, Великото Народно събрание да вземе решение за освобождаване от пълномощия на народния представител Йордан Радичков, да гласуват с вдигане на ръка.

Има ли против? - 5. Въздържали се? - 11.

Предложеното от Бюрото решение се приема.

Съобщенията за комисиите са направени. Ориентация за дневния ред за утре има. Едно допълнение само - Подкомисията за свобода на вероизповеданията ще заседава утре в 10,30 ч. в зала 510 в сградата на Президентството.

Закривам заседанието.

(Закрито в 20 ч. и 45 мин.)

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ВЕЛИКОТО
НАРОДНО СЪБРАНИЕ:**

Николай Тодоров

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩИ:

Иван Глушков
Гиньо Ганев